

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

2den Aarg.

1871.

2det Hefte.

Snger.

(Fortsættelse.)

Snger stod nu fuldkommen ene i Verden og havde ikke et eneste Væsen, som hun tilhørte, eller som brød sig om hende. Fattigvæsenet maatte tage sig af hende, og hun blev sat i Huset hos en Arbeidsmand, der selv havde en Flok Børn og derfor med Glæde modtog det lille Bidrag til den daglige Husholdning, hvilket Kospengene for det fremmede Varn indbragte. "Det var ikke meget, men dog en sikker Indtægt", mente han, "og hvor Otte i Forveien skulde møttes, kunde vel ogsaa den Niende faa det Nødvendige, uden at det mærkedes synderligt."

Man kan ikke let tænke sig, hvor ulykkelig den lille Pige følte sig i disse fremmede, hidtil saa uvaante Omgivelser. Fra den store Stilhed, hvori hun hidtil havde levet, fra den daglige Omgang med den fromme, fjerlige Moder blev hun pludseligt hensat i en stor Familiekræds, af hvilken hun ikke kjendte et eneste Medlem i Forveien. Manden i Huset

indjog hende strax den første Dag en ubetvingelig Skræk ved sit barske frastødende Væsen, og denne Angst overvandt hun aldrig senere, da den ogsaa deltes af hans egne Børn.

Hele Dagen var han inde paa Arbejde; men naar han kom hjem om Aftenen, da krøb de Smaa forstrækkede sammen i Krogene og maatte sidde ganske stille, hvis de ikke vilde jages ud af Stuen. Den Æneste, der vovede at sige ham imod, var hans egen Kone, og da Sngen af dem vilde vige Pladsen for den Anden, forefaldt der tidt de affhyeligste Scener imellem dem.

Madam Johnson — saaledes hed Sngers Pleiemoder — var en meget ordentlig og venlig Kone. Det rummelige Værelse, der paa engang tjente Familien til Dagligstue og Sovekammer, samt det lille tilstødende Kjøkken vare altid beundringsværdigt holdte, og Børnene bleve fra Smaa af vænede til den strengeste Orden, Men Hefstighed, Lunefuldhed og Gjer

righed beherskede hende i en saadan Grad, at alle hendes Omgivelser maatte lide derunder.

Zuger besøgte nu naturligtvis en Skole; men naar hun kom hjem og havde lært sine Lektier, maatte hun gaa Pleiemoderen tilhaande med mange Smaating, maatte sy, strikke, lappe og stoppe under hendes Veiledning, for dog at gjøre nogen Nytte. Paa den Maade lærte hun Mere end de fleste Pigebørn i hendes Alder forstaa; men paa den anden Side kjendte hun Intet til Barningens Glæder. Da de andre Børn saa, hvorledes deres Moder behandlede den lille Fremmede, fulgte de hendes Exempel, og da de mærkede, at de ustraffet kunde sige til hende og gjøre ved hende, omtrent hvad de vilde, kjendte den stakkels Zuger ikke mang: fredelige Timer i sit nye Hjem. Hendes Karakter led betydeligt ved dette Liv. Den Hæftighed, der i tidligere Dage saa ofte havde forkræffet hendes Moder, blev ikke overvunden, men kuet ved den haarde Behandling, som hun nu var udsat for, og istedetfor den traadte en dyb, næsten haanlig Trods. Havde blot en Eneste talt et kjerligt Ord til hende, kunde Meget være blevet anderledes for hende; men saaledes som det var, trængtes alle gode, blide Følelser tilbage. Den idelige Haardhed fremkaldte ogsaa Haardhed hos hende, og Zugen, der havde seet hende ved hendes Moders Sygeleie, skulde flere Aar efter have gjentjendt det heftige, men kjerlige Barn i den blege, sygeligt udseende Pige med det skye Udtryk i de store mørke Dine og det næsten forstenede Drel af Haardhed og Trods omkring Munden. I den første Tid

efter Forældrenes Død krøb Zuger vel undertiden om Aftenen hen til Vinduet og sad der saa stille, saa de Andre manglede Gang troede, at hun var falden i Søvn. Hun tryktede da sit Ansigt tæt op til Ruden og græd bitterligt, medens hun saa op mod de klare, lysende Stjerner, og i saadanne Diebliske tænkte hun paa sin afdøde Moder, og det skrytes hende, at hun ligesom kunde føle hendes Nærværelse. Men naar saa Pleiemoderens skjændende Stemme pludseligt kaldte hende bort fra hendes Plads, da tørredes hendes Taarer strag, og det gamle trodsige Udtryk vendte tilbage i hendes Ansigt. De Diebliske, hvori BARNET ligesom levede sammen med Moderen, bleve ogsaa bestandig sjældnere, og tilsidst var det, som om Erindringen om hende ganske var bleven udslettet i Aarenes Løb.

I disse sørgelige Omgivelser voksede nu stakkels Zuger op; hun blev konfirmeret, uden at den hellige Handling dog var Andet for hende end en død Undervisning, og nu skulde hun ud at tjene. En Eftermiddag var hun ganske ene hjemme; hun sad ved Vinduet og syede ivrigt paa noget Lvi, som hun skulde have færdigt, førend hun tiltraadte sin nye Kondition. Det var en Kjøle til en fremmed Kone, og Madam Johnson, der i de sidste Dage var meget borte, havde paalagt hende strengt, at faa den færdig og bragt hen inden Aftenen.

Pludseligt blev Døren reben op, og en ung Pige styrkede ind. Emilie — saaledes hed hun — var eneste Datter af en Enke, der boede nogle faa Guse fra Johnsons. Zuger havde gjort Bekjendtskab med hende i

Stolen, og senere vare de altid gaaede sammen til og fra Presten. Emilie var et i høieste Grad letfindigt og vilddt Pigebarn, men der laa alligevel Noget i hendes godmodige og tjenstagtige Væsen, hvoraf Zinger sølte sig tiltalt, og uden nogen egentlig Sympathi havde de faaet temmelig Meget med hinanden at gjøre. Zinger havde godt mærket, at Emilie i den senere Tid søgte daarligt Selvskab og ofte streifede om paa Gaderne, hvilket hun dog havde forstaaet at skjule for Moderen, der var meget ude.

Zinger havde tidt adbaaret hende; thi hvor mange Feil hun end selv kunde have, havde hun dog altid bevaret en urokkelig Kjerlighed til Sandheden, ja, om hun end vidste, at hun mangen Gang kunde have frelst sig fra en haard Straf ved en liden Udflugt, havde hun dog aldrig kunnet bekvemme sig til at bruge en saadan.

Underledes forholdt det sig med Emilie, der allerede fra Barn af havde vænnet sig til at dække sine mange letfindige Udfeielser ved utalrige Usandheder.

Nu kom hun, som sagt, farende ind i Stuen i voldsomt Oprør og kastede sig næsten aandeløs paa en Stol.

"O Zinger," udbrod hun hulkende, "hvad skal jeg dog gribe til. Seg maa gaa rent til Grunde, hvis du ikke kan finde paa en Udvei for mig."

"Hvad er der iveien?" spurgte Zinger forkræffet, idet hun lod sit Arbeide falde ned i Skjødets, og nu fortalte Emilie hende med heftige, afbrudte Ord, at hendes andre Veninder saa tidt havde ladet hende høre,

at hendes Klæder vare saa daarlige, at de ikke kunde være be kendte at gaa sammen med hende; derfor havde hun ladet sig forlede til at tage flere Ting paa Megning, og nu havde en af Handelsbetjentene sagt til hende, at hvis hun ikke øieblikkelig betalte tre Daler, som hun skyldte for en Kjøle, saa vilde han strax stevne hende. Hun havde bedet ham vente, indtil hun kom i Tjeneste, hvilket skulde ske næste Dag, saa skulde hun nok betale Alt; men han havde svaret, at det naturligvis ogsaa var en Udflugt; nu havde hun holdt ham for Nar saalænge, og han vilde ikke vente.

I fuldkommen Fortvivlelse var hun løben ud; men ingen af hendes Veninder kunde laane hende Penge, og nu var Zinger hendes sidste Tilflugt; hvis hun ikke kunde hjælpe, vidste hun ikke, hvad der skulde blive af hende.

"Og alt dette har du gjort uden din Moders Vidende," spurgte Zinger forkræffet.

"Ja vist", svarede Emilie heftigt, "men nu er det ikke Tid til at komme med Formaninger. Hjælp mig blot denne ene Gang, og du skal se, hvor fornuftig jeg skal blive i Fremtiden."

"Har du ingen Penge?"

"Nei, ikke en eneste Skilling."

"Har Madam Johnsen heller ingen? Hvor pleier hun at gjemme sine Penge? Hun maa dog vist en gang imellem have nogle."

"I et Skrin derhenne paa Kommoden lægger hun altid det Lidet, som hun kan spare sammen fra sin Arbeidsløn, og da hun netop i dette Foraar har haft Meget at gjøre, ved jeg, at hun har lagt Noget hei

til at kjøbe Klæder til Børnene for. Men der kan naturligtvis ikke være Tale om, at du kan faa hendes Penge."

Vi ville nu i Korthed omtale den Scene, der paafølgte.

Emilie vilde, at Inger skulde hjælpe hende til den Sum, som hun behøvede; men Inger vægrede sig derved. Tilfældt truede Emilie med at tage Livet af sig selv, dersom hun ikke blev hjulpen, og Inger, der forfærdedes ved denne Trusel, gav endelig efter. Inger kunde ikke finde Nøglen til Skrinet; men da hun prøvede en, som hørte til hendes Syæsse, passede den, og et Dieblit efter havde Emilie de tre Daler. Hun takkede heftigt og ilede bort.

Først da Inger blev ene, kom hun til Besindelse om, hvad hun egentlig havde gjort. Vel havde Emilie lovet at betale hende de tre Daler tilbage, saasnart hun kom i Tjeneste, saa at Pleiemoderen slet ikke behøvede at mærke Noget — men vilde det alligevel ikke blive opdaget Altsammen? Og havde hun ikke i hvert Tilfælde stjaalet? Var det virkelig kommet saa vidt med hende, at hun var en Tyv? —

Hun satte sig skjælvende ned og oppebiede med sand Sjelangst, at de Andre skulde komme hjem. Saaledes havde hun vel siddet omtrent i en Time, da bankede det paa Døren, og hun for forskrækket op. Udenfor stod en Politibetjent, der i en yderst høflig, men bestemt Tone forlangte, at hun strax skulde følge med ham. Hun adlød rystende og havde først, da de kom ned paa Gaden, fattet sig saameget, saa hun kunde spørge om Grunden til denne Opfordring.

Hun erfarede da, at den Betjent, hos hvem Emilie havde gjort sine Indkjøb, havde fattet Mistanke, da hun saa hurtigt bragte ham Pengene. Han havde udspurgt hende; men da han ingen Dplysninger kunde faa af hende og desuden havde hende mistænkt i Forveien for flere smaa Tyverier, havde han overgivet hende til en Politibetjent, der netop gik forbi. Hun havde strax bekendt, at hun havde faaet Pengene af Inger, og derfor blev denne hentet. Da hun kom til Politikammeret, bleve baade hun og Emilie forhørte, og som Følge af sine Bekjendelser dømte til et Aars Forbedringshusstraf.

I Forbedringshuset kom Inger paa samme Værelse som en Snæs andre unge Piger, der syede eller vævede. De fleste af dem vare blevne straffede for Tyveri og Bedrageri. Nogle for Brandstiftelse, ja To endogsaa for Varnemord. Dog lode de ikke til at stamme sig over sine Forbrydelse, tværtimod, Mange af dem vare meget frække og fortalte triumferende sine forskellige Bedrifter til stor Morstab for de Andre. Den Opsynskone, der skulde have Tilsyn med dem, var ligesaa raa som Fangerne, og da Inger forlod Fængslet, kjendte hun flere Forbrydelse og havde hørt flere afsthyelige Historier end i hele sit øvrige Liv.

Dog havde Alt, hvad hun havde seet og hørt, virket langt mere frafødende end tilkrykkende paa hende og derfor traadte hun ud igjen i Verden med det Forsæt, aldrig at stjæle mere. Hun tænkte ingenkunde over, at hun havde begaaet en Synd; men hendes Stoltthed var bleven bit-

terlig krænktes ved Alt, hvad hun havde gennemgaaet, og hun ønskede at fortjene sit Brød paa en ærlig Maade, for at Ingen i Fremtiden med Grund skulde kunne bebrejde hende hendes Opførsel.

Da hun meget nødtigt vilde vende tilbage til sine Pleieforældres Hus, fik hun Lov til at blive nogle Dage i Baretægtsarresten, og derfra skaffede en medlidende Dame hende en Tjeneste inde paa Landet hos en Familie af sit Bekjendtskab, dog med det strenge Forbud, at hun ikke paa nogen Maade maatte fortælle, at hun havde været i Forbedringshuset.

Unger bad indstændigt om at maatte sige Sandheden, der dog saa let kunde blive opdaget; men den Anden skræmmede hende saalænge med Fortællinger om, hvor umuligt det saa vilde være at skaffe hende en Tjeneste, indtil den unge Pige tilsidst maatte give efter. "Det var meget bedre, at Ingen anede Noget fra Begyndelsen," tilsvarede hendes Beskytterinde; siden, naar hun havde vist sig flittig og ordentlig, og Familien var kommen til at holde af hende, gjorde det Intet, om hendes Fortid blev opdaget. At der imidlertid ingen Bessigelse er, ved hvad der ikke er bygget paa Sandheden, skulde den unge Pige snart erfare.

Med det første Dampskib, der gik i April Maaned, begav hun sig paa Veien til sit nye Bestemmelsessted, en liden Herregaard, der laa i en temmelig affjædes Egn. Familien, som eiede den, bestod af Mand, Kone og tre smaa Børn. Med dem skulde Unger have lidt Tilsyn, men ellers bruge Tiden til Syning.

Ser begyndte for den unge Pige

et helt andet Liv end det, hun hidtil havde været vant til. Hun, der i de senere Aar daglig havde levet sammen med saamange Menneffer, hun, der havde hørt saamegen Splid og Uenighed baade i Straffeanstalten og tidligere i Pleieforeldrenes Hjem, kom nu pludseligt til at leve i den dybeste Ensomhed den største Del af Dagen. Med de andre Folk havde hun ikke synderligt at gjøre, og om hun end undertiden blev ført sammen med dem paa Grund af fælles Arbejde, skuede hun dog saa meget som muligt at tale med dem af Frygt for, at hun paa en eller anden Maade skulde komme til at røbe sin Fortid for dem eller blive tvungen til at bruge en Usandhed for at skjule den. Hun søgte sig i hoi Grad ængstelig og ulykkelig over den Hemmelighed, som hun bar paa, men manglede dog Mod til at aabenbare den.

Svis Fruen havde bekyret sig om sine Tjenestefolks Anliggender og søgt at vinde deres Tillid, havde Unger uden Tvivl snart fortalt hende Alt; men naar hun undertiden kom i Berørelse med sit Hverfskab, svigtede Modet hende aldeles.

Den unge Kone hørte nemlig til det Slags, der saa aldeles gaa op i Mand og Børn, at de ikke have Sands for Andet i Verden. Hun var ingenlunde haardhjertet, thi hun gav villigt Almisser af sin Overflod; men personlig at sætte sig i Forbindelse med de Fattige, selv at bringe dem sine Gaver og derved vinde Indflydelse paa dem, det var aldrig faldet hende ind. Hun gav et anseeligt, aarligt Bidrag til det nærliggende Hospital; men aldrig havde hun opmuntret de Syge med et ven-

ligt Blik eller trøstet dem med et deltagende Ord. Nød, Sorg og Glendighed maatte endogsaa kun nødig nævnes i Huset, og Tanken om Døden forjog hun saameget som muligt. Hun og hendes Familie havde det jo godt, hvorfor skulde man da give sig hen til saadanne sørgelige Tanker?

For sine Tjenestefolk sørgede hun paa bedste Maade, forsaavidt som de fik sin rigelige Løn og aldrig savnede Føde eller Klæder; men videre strakte hendes Omsorg sig heller ikke. At det var Mennesker, som hun skulde søge at vejlede og indvirke paa, betenkte hun slet ikke; thi Tjenestefolk vare i hendes Dine Bæser, der stode saa langt under hende, saa det ikke faldt hende ind at nærme sig til dem. De vare kun til, mente hun, for at udføre det nødvendige Arbejde; at dette skede ordentligt, paasaa hun nøie, og ved den mindste Forseelse kunde hun irettesætte dem strengt. I den Henseende var der imidlertid Intet iveien for Inger, som var en ganske slikt Pige, der godt forstod det Arbejde, som hun havde paataget sig — og dog skulde Freden snart være forbi for hende.

Da der var gaaet nogle Maaneder, stod hun en Dag nede i Kjøkkenet for at faa en Voldt til at stryge noget fint Løi ud med. I det Samme aabnedes Døren, og et pjaltet Fruentimmer med et hæsligt Idre traadte ind.

"Vil I ikke nok unde et stakkels forfultent Menneske en Bid Mad?" sagde hun med en ubehagelig, skingrende Stemme, men da hendes Dine i det Samme faldt paa Inger, standfede hun pludseligt. "Ih, Goddag,

Somfru Inger," vedblev hun med en affhyelig Latter, "ja det er rigtig nok længe siden, at vi To sidst saa hinanden."

Den unge Pige veg forfremmet tilbage fra det modbydelige Fruentimmer, der gik hen mod hende med udstrakt Haand. Hun havde en utydelig Erindring om, at hun havde seet dette rynkede Ansigt før; men hun vidste ikke rigtigt hvor.

"Ja, du kender mig nok ikke engang mere, siden du har faaet saa fine Klæder paa," sagde Fruentimmeret haanligt, "og dog have vi for ikke længe siden baaret ens Dragt og spist samme Brød, da vi Begge vare i Forbedringshuset."

Inger udstødte et Skrig. Hun erindrede nu, hvor hun tidligere havde seet dette Ansigt, og hun vidste, at hendes Gjemmelighed var forraadt. Baade Tjeneren og Koffepigen stode i Kjøkkenet, og inden et Kvarter var gaaet, vilde hendes Herfæb vide Alt. Uden at svare et eneste Ord, ilede hun op paa sit Bærelse, laasede Døren af og satte sig skjælvende ned. Alligevel var det, forunderligt nok, som om der var væltet en Sten fra hendes Hjerte, siden Alt var kommet for en Dag. Snart bankede det paa Døren; det var Stuepigen, der bad hende om strax at komme ned til Fruen, hvorpaa hun skyndte sig bort i største Hast.

Fruen, der var i den heftigste Sindsbevægelse, modtog den stakkels Pige med de haardeste Bebreidelser og befalede hende strax at forlade Huset. Hun kaldte hende ikke alene en Tyv, men tillige en Bedrageriske, der under et falsk Skin havde sneget sig ind i Huset og besmittet det med sin Nærberøelse. Inger hørte i Taus-

hed paa hele denne Drdstrøm; thi hun følte, at den var fortjent; men da Fruen endogsaa tilsidst bebrejdede hende, at hun havde været ond mod de stakkels Børn, der maaste vilde lide hele sit Liv under de mange affykelige Historier, som hun naturligtvis havde fortalt, og det flette Exempel, som hun i alle Henseender havde givet dem, da vaagnede al hendes gamle Hestighed, og med lidenskabelig Stemme svarede hun:

"Jeg ved, Frue, det var Uret af mig at skjule for Dem, hvor jeg kom fra; men det blev mig forbudt at tale. Mangen Gang har jeg ønsket at kunne aabne mit Hjerte for Dem; men det har været mig umuligt, da De altid har holdt mig tjernet fra Dem. Dog nu har De gjort, hvad der er tusinde Gange værre. De har behandlet mig uretfærdig og fordømt mig uhejrt. Hvad jeg end har forbrudt tidligere, saa har jeg været tro i Deres Tjeneste og god mod Deres Børn. De jager mig nu bort, og jeg ved ikke et Sted i Verden, hvor jeg kunde ty hen, men jeg vil dog hellere i dette Dieblik være den forladte, uheldige Skabning, som jeg er, end jeg vilde være Dem, Frue!"

Med disse Ord gik Inger hastigt ud af Stuen, pakkede sine faa Egendele sammen og forlod Huset uden at tage Afsked med Nogen. Da hun gik forbi Kjøkkenvinduet, hørte hun Stuepigen sige: "Blot hun ikke tager Noget af vort Lvi med sig, naar hun gaar." Et bittert, foragteligt Smil viste sig paa Ingers Ansigt, idet hun gik ud paa Landeveien uden at se sig om.

Da hun havde gaaet et temmelig langt Stykke, standede hun og satte sig ned under et Træ for at tænke

over, hvad hun nu skulde gjøre. Uden at fælde en eneste Taare sad hun ganske stille, ligesom forstenet, og om ikke ret lang Tid havde hun fattet en Beslutning.

I den nærmeste Kjøbstad boede en Fæstemand, til hvem de omkringboende Landmænd ofte henvendte sig for at faa Folk. Hun havde engang været der med en af de andre Piger, og til ham vilde hun nu gaa for om muligt at faa en Tjeneste strax. Hun havde netop en Daler hos sig og mente, at han ikke vilde forlange Mere for sin Allelighed.

Det var temmelig langt hen paa Estermiddagen, da hun endelig træt og støvet naaede derhen. Hun traf Fæstemanden, fortalte ham med faa Ord sit Værinde og tilspøiede: "Men husk paa, jeg har været i Forbedringshuset, det maa De endelig strax sige til Alle. Tror De saa, at Nogen tager mig?"

"Knapt nok, det vil idetmindste blive vanskeligt," svarede den gamle Mand og gik op og ned ad Gulvet. "Dog vi lidt, der er jo Forpagter Jensen; han har været hos mig idag for at faa en Pige; men jeg kunde ikke skaffe ham nogen, da han er en temmelig streng Mand. Dog du er vel ikke saa fræjen?"

I det Samme traadte en høi, svær Mand ind.

"Naa, Anderssen, har De endnu ingen Pige fundet til mig; nu skulde jeg til at kjøre hjem."

"Her sidder en; men jeg ved ikke, om De tør tage hende."

"Jeg har været i Forbedringshuset," afbrød Inger ham haardt.

"Det kommer ikke mig ved; jeg skal ikke omgaaes med mine Folk," svarede han raat. "Naar hun blot

kan gjøre sit Arbeide, kan det være mig det Samme, hvor hun kommer fra. Hvad kan du paatage dig?"

"Jeg har kun syet og passet Børn."

"Ja, det kan min Kone have Brug for til Vinteren; men vil du hjælpe til i Marken, saalænge Søsten varer?"

"Jeg har aldrig prøvet derpaa, men vil gjøre mit Bedste."

"Det er godt, følg saa med."

En grønmalet Vogn holdt udenfor; paa den maatte Snger sætte sig op; Forpagteren tog selv Lømmerne, og saa kjørte de et Par Mil ud i Landet i modsat Retning af den, hvorfra hun var kommen.

Næste Morgen ganske tidligt maatte Snger op og ud i Marken. Det var

et strengt Arbeide, som hun blev sat til; men hun tog fat med god Villie, da hun ønskede at tjene sit Brød paa en ærlig Maade. Det kunde forresten være det Samme med det svære Arbeide; men den raa Behandling, som hun mødte, var næsten ikke til at udholde. Stadigt blev hendes Forseelse bebreidet hende, dagligt maatte hun høre, at hun, som hendes Gusbond udtrykte sig, var en forløben Fange, der nok vilde ende i Lughuset. Folkene vare ikke stort bedre end sin Herre. De følte sig høit hebede over hende, der var bleven straffet af Lovens Arm, og grebe enhver Leilighed til at lade hende føle, hvor dybt hun var falden.

(Sluttes i næste Hefte.)

Den første Luftreise.

For henved 100 Aar siden levede nær Wien Lyon i Frankrige to Brødre ved Navn Montgolfier, som vare Papirfabrikanter. Uden i Forveien at give noget Vink om, hvad de havde i Sinde, indbøde Brødrene en Dag alle sine Venner til at samles paa et bestemt Sted. Der fandt disse til sin Forundring en stor Træramme opstillet paa Jorden med løse Følde af Papir liggende omkring i alle Retninger i en Cirkel med en Omkreds af flere Hundrede Fod. Til endnu større Forbauselse for Tilskuerne begyndte nu Brødrene at kende en stor Ild paa en Rist tæt ved Rammen, som om

de agtede at gjøre et stort Baal af Papir. Men Papiret brændte ikke, det begyndte først at strække Føldeerne ud som ved Trolddom, og tilsidst udviklede det sig til en stor Klokke, der med aabne Mund hængte over Rammen. Da saa man, at Klokken var bunden til Jorden med stærke Tonge, og at den rykkede i disse, idet den forsøgte paa at komme tilveirs. Pludselig bleve alle Tongene overfkaarne, og Papirklokken svævede op imod Skyerne, idet den ikke alene førte Trærammen, men ogsaa den brændende Ild op med sig. Dette var den første Luftballon, som nogenstunde sendtes tilveirs.

Sagen er, at Luften udvider sig ved Varmen og saaledes bliver lettere. Dersom man binder 30 Gran Luft ind i en Dzeblære, som kunde indeholde den dobbelte Mængde, hvis den var fylt, og Blæren derpaa opvarmes behdeligt, vil den inden kort Tid udvides saaledes, at den bliver meget større, end den var før. Den deri indesluttede Luft udvider sig nemlig efterhaanden, som den bliver varmere; men Blæren faar ingen ny Tilførsel, og der er saaledes kun de 30 Gran Luft i den. Luften inde i den opvarmede Blære er altsaa nu lettere end Luften udenfor, og dette er Grunden til, at en saadan Blære, overladt til sig selv, kan stige tilveirs, ligesom en Ting, der er lettere end Vand, stiger op til Overfladen, om man slipper den paa Bunden.

Opmuntrede ved sit Geld forferdigede hine Papirmagere en endnu større Ballon, som, da den var udfoldet, dannede en stor Kugle, 70 Fod høi og 46 Fod i Gjennemsnit. Ved en Række Forsøg fandt de, at naar denne Ballon var fylt med varm, udvidet Luft, kunde den ikke alene selv gaa tilveirs, men den kunde ogsaa bære og tage med sig en Tillægs vægt af 1700 Pund. Da de havde fuldendt denne Ballon og bevist dens Bærekraft, sagde de til sine Venner: "Nu kan vor Mastinen bringe Mennesker op til Skyerne, naar blot deres samlede Vægt ikke overstiger 1700 Pund. Hvis Noget har Lust til at gjøre Reisen, ville vi forsyne den med en liden Baad eller Kurb, som skal blive ophængt nedenunder Ballonen, og hvori de kunne sidde".

En smuk Dag i Maret 1783

mente to modige Franskmænd, Marquis d'Arlandes og Monsieur de Rozier, at de nok kunde have Lust til at prøve en saadan Himmelfart. Ballonen gjordes da istand; de satte sig i den lille Baad, Tongene bleve kappede, og Mastinen svingede sig som en Fugl op mod Himlen med sin levende Fragt. De kom høiere og høiere, indtil de efter nogle Minuters Forsøb knapt kunde skjelne levende Væsener nede paa Jorden, og de vare mindst et Par engelske Mile over den. Medens de lænede sig ud over Kanten af Baaden og talte om den store Høide, de havde naaet, hørte de pludselig en Lyd over sine Hoveder, som de mente maatte komme fra et Loug, der brast. De vendte sieblikkelig sine Bine opad og saa da den store Papirkugle, deres eneste Støtte i denne frygtelige Høide, omringet af Flammer. Den var bleven antændt af Brændslet paa Risten. Ved hurtig at se ned, overbevistes de om, at de, skjønt Ballonen var dalet, endnu vare høit over Husene og Kirkerne i Paris, fra hvilken By Opstigningen havde fundet Sted. De vidste sølgelig, at de vilde blive slaaede istykker, dersom de faldt ned. Uden at betænke sig et Dieblik lagde Monsieur de Rozier et stort Knippe Halm paa Ilden og forvægede Flammernes Styrke. Denne Handling, der udførtes med Mod og med en forbausende Mandsnærverelse, frelste de to dristige Eventyreres Liv; thi Ballonen, som endnu ikke var ødelagt, blev for en kort Tid gjort lettere ved Ildens forvægede Magt. Luften i den blev atter udvidet af Heden, og den hævede sig, indtil den var dreven klar af Byens

Bygninger. Da slukkede de to Herrer Ilden paa Risten, og den brændende Ballon dalede hurtigt imod Jorden, og—mærkeligt nok—slap begge to omsider derfra uden i ringeste Maade at være komne til Skade.

Man skulde ikke have troet det rimeligt, at nogen af disse Herrer atter vilde have indladt sig paa at

hænge mellem Himmel og Jord i nogle faa Yard Papir, udstrakt over en flammende Ild. Monsieur de Rozier afholdt sig dog ikke derfra, men mistede Livet nær Byen Boulogne i Frankrige ved at blive kastet til Jorden fra en brændende Ballon, i hvilken han var stegen til en Høide af omtrent en engelsk Mil.

Ny-Englands første Kolonister og deres Kamp mod Indianerne.

(Slutning.)

Sommeren gik og Plymouths Indvaanere troede endnu stedse at se Tegn til fiendtligt Sindelag hos Indianerne. Man sendte derfor atter Bud til Kong Philip, at han skulde indfinde sig i Plymouth den 13de September. Samtidigt hermed underrettede de Kolonierne i Massachusetts og Rhode Island om sine Klager og anholdt om deres Bistand i Tilfælde af Krig. Philip efterkom ikke Opfordringen, men i Overensstemmelse med Forliget begav han sig til Massachusetts og forelagde Voldgiftsmændene sine Klager. Efter at have hørt begge Parter erklærede disse, at Beboerne af Plymouth havde ligesaa stor Uret som Indianerne, og foreslog et almindeligt Møde i Plymouth den 23de September til Raadslagning mellem samtlige Kolonier og Kong Philip, forat alle Klager og Stridigheder kunde blive udfævnede.

Dette Forslag blev antaget, og det store Møde fandt Sted den bestemte Dag. Bitre Klager bleve fremsførte paa begge Sider. Imidlertid frygtede begge Parter en aaben Krig, og derfor sluttedes en ny Fredstraktat, som de Begge underskrev.

Atter hengik to Aar, uden at det kom til aabnbare Stridigheder. Philip gjorde sienstynlig Forberedelser til en stor Kamp. Egantum var imidlertid død, og en til Kristendommen omvendt Indianer ved Navn Samason var i hans Sted bleven Tolk mellem Indianerne og Engländerne, men var disse Sidstnævnte mere hengiven end sin egen Stamme. Da han var bleven overbevist om, hvad Indianerne havde ifinde, begav han sig til Plymouth og meddelte Guvernøren sin Opdagelse. Han fordrede den strengeste Tausshed, da han var overbevist om, at hans Stamme vilde myrde ham,

hvis de kom efter hans Forræderi. Stfedestomindre fik Philip paa en eller anden Maade det Gele at vide, og han meddelte sit Folk Forræderiet. Fra dette Dieblik af var Forræderens Død besluttet. Enhver Indianer var forpligtet til at dræbe ham, hvorfomhelt det lod sig gjøre.

I Begyndelsen af Aaret 1675 blev Samason pludselig borte. Efter nogen Tids Forsøb fandt man hans Lig i Asfawamsett-Kjernet i Middleborough. Indvaanerne i Plymouth arresterede tre Indianere, som efter en kort Process bleve hængte.

Denne Begivenhed vakte en frygtelig Forbitrelse blandt de Indfødt. De unge Krigere svore Hevn og udstødte sit Krigsraab uden at spørge om Følgerne. De mere betænkkelige og forsigtige blandt de Eldre tændte sin Raadsamlingsild og overlagde med hverandre, hvad der var at gjøre. Beretningen om den lidte Uret opflammede dem; de sloge sine Vaaben sammen og dandsede Krigsdandsen i det høieste Maseri. Kong Philip delte fuldkommen deres Uvilie; men det var ham dog magtpaaliggende at forhindre ethvert Udbrud, indtil det lykkedes ham endnu fastere at forene sig med de Stammer, som anerkjendte hans Lands Overlegenhed.

Sagerne toge en mere og mere truende Vending. Guvernøren i Massachusetts, som hvilken misbilligede den af Indianerne i Plymouth brugte Fremgangsmaade, lod et Sendebud afgaa til Kong Philip for at spørge, hvorfor han vilde bekriige Engleenderne, og om han var villig til at indgaa et

nyt Forlig. Stobenes Konge gav følgende stolte Svar:

"Din Guvernør er kun Kongen af Englands Undersaat, og med en saadan vil jeg ikke oftere underhandle. Det er kun med Kongen, min Broder, jeg vil tale om Fred; naar han kommer, er jeg dertil beredt".

Philip fandt det tilsidst umuligt længere at temme sine Kriegeres Maseri. Deres Forbitrelse var saa stor, at selv de til Kristendommen omvendte Indianere sluttede sig til denne for Alle vigtige Sag. Kvinder og Børn bleve sendte til de Stammer, som laa langt borte, og da dette var gjort, forsøgte de paa alle mulige Maader at egge de Hvide til Kamp, da de fra Engleenderne havde faaet den overtroiske Tde, at de, der løsnede det første Skud og udgjøde det første Blod, skulde tabe.

Den 24de Juni brød Kampen løs. Indianerne forulempede Beboerne af Swansey, dræbte deres Buskap. og ødelagde Agrene. De bleve derved tvungne til at gribe til sine Vaaben og fyre paa dem. En Indianer blev dræbt. Dette var Signalet til Abningen af det blodige Drama, til Slagteri, Mord, Brand og Udeleggelse. Swansey var snart tilintetgjort, og i Løbet af saa Dage stode alle Landsbyer og Gaarde langs den hele Grændse i Flamme. Overalt saa man Indianere.

De forfærdede Beboere sendte et Skud til Plymouth for at bede om Hjælp, og saa Timer efter dets Ankomst til Boston vare allerede 120 Mand paa Marschen. Undervejs toge de med sig alle de Vaabendygtige og Bevæbnede, de stødte

paa, og marscherede Dag og Nat mod Mount Hope for at angribe Kong Philip i Hjertet af hans Rige. De marscherede saa hurtigt og saa hemmeligt, at de aldeles overrasfede Høvdingen. Kun saa Krigere vare hos ham, og han havde intet andet Raad end at redde sig ved en hurtig Flugt. Angriberne forfulgte ham og dræbte 16 af hans Folk.

Kamp og Udeleggelse udbredte sig nu overalt, uden at der paa nogen af Siderne blev vist Skaansel. Man traf sjelden Indianerne i store Hobe, og de indlode sig aldrig i noget afgjørende Slag. De delte sig i fallose Bander paa 20—30 Mand, undertiden dog op til 200 og 300, angrebe de enkeltstaaende Huse og Smaahytter og trængte, beskyttede af Nattens Mørke, ind i de større Stæder.

Den 8de Juli blev Kaptein Benjamin Church med 36 Mand angreben af 300 Indianere paa den sydlige Grændse af Tiberton. Englænderne trak sig tilbage til Sotkytten. Til Lykke for dem var der en Mængde Stene, bag hvilke hver enkelt af dem kunde skjule sig, ligesom de i en Fart opførte et Brytværn af mindre Stene, som i sex Timer ydede dem Beskyttelse mod de Indfødte. Disse vedligeholdte en uafbrudt Ild og skjulte sig selv bag Træer, Busse og Stene. Mørket faldt paa, og Englændernes Munitiion begyndte at gaa op; nu viste Kaptein Golding af Bristol sig i Bugten med en Schalup, og da han hørte denne Skyden, styrede han mod Kamppladsen. Da Bandet var for langt til, at han kunde naa Strandbredden, afsendte han en

Canoe, som kun rummede to Mand. Nattet Indsibningen gik hurtigt for sig, medtog den temmelig lang Tid; det lykkedes dog Englænderne med sine gode Vaaben at holde den talrige Fiende fra Livet lige til det sidste Diebsk. Den tapre Church var den Sidste, som blev indskibet.

Hovedmaalet for Englændernes Bestrebelse var at bringe Kong Philip, som var Sjælen i den hele Kamp, og hvis overlegne Mand holdt Indianerne sammen, — død eller levende i sin Magt. Der blev sat en stor Belønning paa hans Hoved. Med en stor Skare af sine Wampanoag-Krigere havde han trukket sig tilbage til en ugjennemtrængelig Myr ved Tauntonfloden. Da Englænderne erfarede dette, indbildte de sig, at de vare aldeles sikre paa ham, og at han ikke skulde undgaa dem. Philip sendte et ringe Antal af sine Krigere til Kantten af Myrstrækningen, hvor de frit skulde vise sig for Fienden. Englænderne styrede sig over dem og forglemte aldeles sin sædvanlige Forsigtighed. En Afdeling Rødhuder, som Philip havde lagt i et Baghold, affyrede nu pludselig en Salve paa Forsølgerne, hvoraf 15 Mand bleve nedstødte; de Gjenlevende trak sig over Hals og Hoved tilbage. Ved dette Uheld bleve Englænderne mere forsigtige og besluttede at indskrænke sig til noie at bevogte Udgangen til Myren. I 13 Dage havde man fortsat denne Bevogtning, uden at Henigten dermed opnaaedes. Denne Tid havde Philip benyttet til at bygge et stort Antal Canoer, i hvilke han den 14de Nat efter Blotadens Begyndelse satte over Tauntonfloden med hele sit Mandskab.

Derpaa marscherede han uden Op- hold til Connecticut, hvorfra han ledede Operationerne og opmuntrede sine derværende Medforbundnes Mod. Her kunde han vælge sit Angrebspunkt efter Behag, imedens han frit kunde trække sig tilbage til de endeløse Skove.

Gele Sommeren igjennem flød der Strømme af Blod. Seieren var altid paa Indianernes Side. De havde den store Fordel ved sin skræ- kelige Maade at føre Krig paa, at de i Stovene altid vare i sit Hjem, medens de havde ligesaa god Bæstid om, hvad der foregik blandt Kolo- nisterne, som disse selv. Lig en Flok Ulve løb de ud af sine Stove, i hvilke de ligesaa hurtigt forsvandt, efterladende sig et Hav af Blod og rygende Grushobe. Først da Win- teren kom med sine Storme, aftog Angrebene noget; men Kolonisterne svævede dog i en stadig Frygt og Angst.

Allerede om Høsten havde Philip truffet de nødvendige Forberedelser til Anlæg af et befæstet Central- punkt. Dertil havde han valgt en Plads paa 3—4 Aeres Land i det nuværende Town Kingston i Sta- ten Rhode Island, og som er alde- les omgivet af en dyb ugennem- trængelig Myr. Stedet laa paa hans Medforbundnes, Narraganset Indianernes Gebet. Her havde han ladet opføre 500 meget stærke Wig- wams, som vare befæstede ved en udenfor opstillet Række af vældige Træklubber. Forraadet af Levnets- midler var stort. Alle Tilgange vare stærkt barrikaderede. Da Fæst- ningen var færdig, rykkede Kong Philip ind med 3000 Krigere foru- den et stort Antal Kvinder og Børn.

At en Indianer fik Englænderne Underretning om alle disse Forbe- redelser, og de besluttede ved et kraf- tigt Angreb paa Kong Philips Fæst- ning at hindre ham i Udførelsen af hans Planer. 3. December 1675 brøde de tre Koloniers forenede Armeer op mod Indianernes Fæst- ning. Indianerne vare vel forsynede med Vaaben, Krud, Bly og Lev- netsmidler. De havde øvet sig i Skydning, og deres Stilling var næsten uindtagelig. En tyk med Smaabuste bevoget Skov tilbød den bedste Anledning til Anvendelse af enhver Krigslist, hvori Indianerne vare Mestere; bleve Englænderne nødte til at gaa over Myren, vare de aldeles givne til Pris for en skjult Fiendes Kugler.

Efter en lang og anstrengende Marsch leirede Kolonisterne sig den 18de Decbr. omtrent 18 engelske Mile fra Indianernes Fæstning. Ved sine Udsendinge havde Philip hver Dag faaet Kundskab om deres Bevægelser, og han gjorde sig sær- dig til at modtage Fienden. Mor- genen den 19de frembrød kold og trist. Englænderne førte ikke med sig Telte, hvorfor de havde maattet tilbringe Natten under aaben Him- mel, udsatte for de raue Winterstor- me, som med isnende Kulde fore gjennem deres Geleder. Sorgen, paa hvilken de maatte sove, var be- lagt med dyb Sne. Ved uforud- seede Forsinkelser paa Marschen var Forraadet af Levnetsmidler gaact op, og Hungeren var nær. Det tarve- lige Aftensmaaltid udgjorde den sidste Bid Brød. Udmattede, sult- ne og halvt stivnede af Kulde, til- traadte de Marschen.

Senimod Middag naaede de Fien-

dens faste Stilling, og uagtet de i Forveien have faaet Underretninger, kunde de dog ikke gjøre sig nogen rigtig Mening om de Vausselighe-der, som her ventede dem. Fæstningen var aldeles omgivet af Palisader og Forhugninger, og den Myr, som omgav disse, var af den Bestaaffenhed, at den gik Angriberne op paa Brystet. Paa nogle Steder dannede Vandet brede og dybe Grave. De saa Broer, som førte over Myren, bestode af en eneste Stok, og disse vare igjen flankerede ved Brystværn af Træstammer. De saa Stier, som førte til Fæstningens Indre, vare ikke tilstrækkeligt flendte af Veleirerne.

Englenderne rettede, som naturligt var, sine Hovedangreb paa Broerne. Her udspandt der sig en blodig Kamp. Med den mest ubetingede Foragt for Døden stormede de løs paa de sfejbningsvangre Broer, men Indianernes Kugler anrettede betydelige Sidelæggelser. Paa dette Sted faldt 6 Kapteiner og en Mængde Soldater. Imidlertid havde man paa andre Steder styrket sig i Myren og forsøgt at vade gennem den. Alle disse Forsøg sloge feil, indtil det efter fire Timers Kamp lykkedes nogle Bøvehalse at komme over Myren ind i Fæstningen. Dette afgjorde Slagets Udfald. De Indtrængende udstødte et frygteligt Seiersstrig, som for et Dieblisk vakte Broens Forsvareres Opmærksomhed. Angriberne benyttede sig heraf og kastede sig med fornyet Kraft paa Broerne. Denne Gang vare de saa heldige at komme over og bemægtige sig Forsvarsværkerne. Snart befandt hele den engelske Armee sig i Fæstningens Indre, og her be-

gyndte nu et grusomt Slagteri. De Indfødte trak sig fra Wigwam til Wigwam frægtende tilbage, og uagtet deres Mod tilintetstjordes ved Fiendens Indtrængen, værgede de sig dog med Fortvivlelse og solgte sit Liv saa dyrt som muligt. Sneen, som bedækkede Jorden, blev farvet rød af Blod; de Faldnes Lig opfyldte Leirens Gader, den ene Wigwam efter den anden gik op i Flamme, og i kort Tid var den hele Leir et Ildhav. Kvinderne og Børnene omkom i Flammerne. Kong Philip blev nødsaget til med Resten af sine Krigere at kaste sig i Myren for paa denne Maade at naa Skoven.

Uagtet nu Englenderne vare Herre over Stedet, kunde dog denne Erobring lidet nytte dem. Levnetsmidlerne vare forterede af Luerne, og Heden af de brændende Wigwams var aldeles utaalelig; paa samme Tid vare de ogsaa udsatte for Indianernes Ild. Træbrystværket, Palisaderne og Forhugningerne stode snart i Luer, hvorved den hele Plads, over hvilken allerede den mørke Nat havde senket sig, blev uhyggelig oplyst, medens Indianerne fra den dunkle Skov kunde skyde paa Englenderne som paa en Skive.

Under disse fortvivlede Omstændigheder havde de Seirende intet Andet at gjøre end at rømme Slagmarken og trække sig tilbage til sin sidste Leirplads, hvorhen de haabede, at en Del Fødemidler, som blev sendt efter dem, var ankommen. Efter at have overnattet under aaben Himmel havde de brudt op tidligt om Morgenen og marscheret 18 Mile paa den frogne, snebedækte

Jord, bestaaet en 5 Timers blodig Kamp mod en overlegen Fiende, og nu maatte de, udmattede ved 24 Timers Faste, tilbagelægge de samme 18 Mile i en kold, stormfuld Decembemat. Dette Tilbagetogs Besværigheder bleve end mere forøgede derved, at de maatte slæbe med sig 150 Saarede. De havde kun 80 Døde, medens Indianerne skulle have haft henved 700 Døde og 300 Saarede. Til Lykke for de Saarede bleve de ikke forfulgte af Fienden.

Det var længe efter Midnat, at de naaede sin første Leirplads. Stormen tilflog i Hestighed, og Sneen faldt i saadan Mængde, at den lille Armee i flere Uger hverken kunde fortsætte Marschen eller foretage nogen Operation. De opførte Hytter, hvor de indrettede sig saa godt, de kunde. Til Lykke for dem var et Skib med Levnetsmidler ankommet Dagen efter Slaget, og derved reddedes de fra Hungersdød.

Før Vinteren var tilende, aabnedes Indianerne igjen Fiendtlighederne, og det med fordoblet Maseri. Den 10de Februar 1676 brøde de ud af Skoven og styrtede sig over den skønne Koloni Lancaster. I saa Diebliffe stod det Gele i Flammer. Stedets Præst Nowlandson, som havde faaet Underretning om det forestaaende Angreb, var gaaet til Boston for at søge Hjælp; men førend han drog afsted, havde han brugt den Forsigtighed at omdanne sit Hus til et Slags Fort, hvori han lagde en Besætning. Det lykkedes dog Indianerne at sætte Ild paa dette tilligemed Stedets øvrige Huse, og for de 24 Beboere

blev nu intet Andet tilovers end at omkomme i Flammerne eller at overgive sig til Fienden paa Naade og Unaaide; men førend de kunde fatte nogen Beslutning, var Ilden tiltagen i en frygtelig Grad. Mændene faldt for Indianernes Kugler og Tomahawks; thye Kvinder og Børn, hvoriblandt Nowlandsons Kone, bleve gjorte til Fanger og slæbte ind i Skoven.

Denne Dame, der efter 5 Maa neders Forløb blev løskjøbt tilligemed sine Børn undtagen et, som døde af sine Saar, har skrevet en meget interessant Beretning om sit Fangerskab. Hun blev solgt som Slavinde til en Mand af Narragansetstammen ved Navn Zwinnipin, som havde taget Alexanders Enke Watamoo til sin tredie Kone. Fru Nowlandson, der blev ansat som Kammerpige hos Watamoo, siger om hende: Hun var en streng og stolt Dame. Hun brugte for at klæde sig paa ligesaa lang Tid som en heilbaaren hvid Dame. Hun pudrede sit Haar, malte sit Ansigt og smykkede sig med Halsbaand og Ørenringe.—Mrs. Nowlandson havde ofte Anledning til at se sin Herskerindes Svoger, Kong Philip, og hun beskriver ham som en Mand, der udmærkede sig ved Visdom, Alvor og Humanitet. Den Behandling, hun mødte, var i Almindelighed venlig, og det fortjener at bemærkes, at Indianerne behandlede de fangne Fruentimmer med megen Mildhed.

Kort Tid efter at Lancaster var bleven lagt i Aske, overfaldt en Bande af 300 røde Krigere Staden Marlborough. I saa Timer vare alle Indbyggerne nedstødte, og Byen

brændt. Indianerne drog derpaa mod Sudbury. Da Borgerne erfarede Fiendens Ankomst, forlode de sine Huse og flygtede til et til Forsvar opført Blokhus. Da Indianerne havde antændt de tomme Huse, angreb de Blokhuset, men bleve modtagne af en saa heftig Ild, at de i største Hast trak sig tilbage. Fra et nærliggende Sted kom en liden Skare Beboerne sine Venner i Sudbury tilhjælp. Det lykkedes Indianerne at lokke disse i et Baghold, hvor de nedstjød den lille Hov til sidste Mand.

Fra Plymouth rykkede et Kompani paa 80 Mand i Marken. Undervejs overaskede de en Flok Indianere og dræbte 40 af dem; de øvrige flygtede mod Sudbury. Da Indianerne fik høre, at et Kompani fra Plymouth var i Anmarsch, lagde de sig i Baghold i Nærheden af Sudbury, og forend Englænderne fik løst et Skud, var mere end Halvdelen af deres Mandskab dræbt. De Gjenlevende sprang hurtigt bag Træer og aabnede en velrettet Ild. Paa denne Maade vedligeholdt de Fjægtningen i flere Timer og bragte Indianerne betydeligt Tab. Smidtidigt reiste sig en heftig Vind, som stod Englænderne lige i Ansigtet. Heraf benyttede Indianerne sig og satte Ild paa det tørre Løv og den ved lang Tørre visnede Smaaskov, hvilket tvang Englænderne til at forlade sin Stilling. Nu lede de atter et betydeligt Tab, saa kun 20 Mand af det hele Kompani undkom.

Dette i Forbindelse med nogle andre Omstændigheder gjorde Indianerne mere dristige. I Midten af Juli stode Kolonisternes Eger

saa slet, at det næsten saa ud til at være forbi med dem; men nu indtraadte der et pludseligt Omslag. Beboerne af Massachusetts fjernede sig—uvist af hvilken Grund—fra Kong Philip og gjorde ham bitre Bebreidelser, fordi han havde indviklet dem i denne Krig, som havde bragt saa store Ulykker over dem. Mohawks Indbyggere traadte ham ogsaa fiendtligt imøde istedetfor at følge hans Opfordring og slutte sig til ham. Mange af deres Krigere vare blevne dræbte, og de paastode, at dette var skeet paa Kong Philips Befaling, men at han sjæld Stylden paa Englænderne for at ophidse Mohawkerne til at gribe til Vaaben mod disse. Vi kunne ikke afgjøre, om denne Paastand var begrundet eller ikke; men vist er det, at Mohawkerne angreb den store Høvding i Nærheden af Albany, hvor de dræbte Mange og gjorde nogle Fanger. Kort Tid derpaa drog en stor Del af de nordlige Stammer til Plymouth og sluttede Forbund med Kolonisterne.

Uagtet Philips Stilling herved blev meget betænkelig, fortsatte han dog Krigen med en uroffelig Kraft og besluttede at kjæmpe til det Yderste, da et stort Antal Krigere, paa hvilke han ubetinget kunde stole, endnu vare blevne ham tro.

Bed Matapoiset, hvor han havde opslaet sin Leir, blev han angreben af Englænderne og deres Medforbundne og drevne tilbage over Tauntonfloden til Pocasset-Skovene. Englændernes Anfører, Kaptein Church, satte efter og leverede ham i Begyndelsen af August Maaned endnu en Fjægtning, i hvilken 130 af hans Folk faldt, tillige gjordes

der flere Fanger. Blandt disse be-
fandt sig ogsaa Høvdingens Kone
og Søn, der af Englenderne bleve
solgte som Slaver, uden at man si-
den hørte Noget til dem. Saa dybt
end dette Tab nedbrøede den stolte
Konge, kunde han dog ikke bestem-
me sig til at opgive Kampen, men
trak sig imidlertid tilbage til sine
Fædres Enemærker, Pakanoket.

Kaptein Church søgte at omgaa
ham og affjære ham enhver Udvei.
Nogle indianer Overløbere under-
rettede ham om, hvor Kong Philip
havde leiret sig, nemlig i en tyk,
myrskendt Skov, og tilbød sig at
vise ham Veien derhen. Den 7de
August ankom Church med en Del
af sit Mandskab i Nærheden af In-
dianernes Leir. De forholdt sig al-
deles stille og vovede hverken at
gjøre op Ild eller at tale høit. I
Graahsningen den paafølgende Mør-
gen stormede Englenderne løs paa
Indianerne, som netop vare ifærd
med at spise sin Frokost. Nogle af
disse bleve strax skudte, hvorimod de
Øvrige grebe sine Waaben og stille-
de sig bag de nærmeste Træer. Der
udspandt sig nu en Skovfægtning,
som varede i flere Dage, og i hvil-
ken Kong Philip tabte 173 af sine
bedste Krigere.

Hans Stilling blev nu mere og
mere fortvivlet og haabsløs; men

hans Mod forblev ubøieligt. Da
en af hans Krigere foreslog at slutte
Fred med Englenderne, kløvede han
istedetfor Svar med egen Haand
Mandens Hoved. For at undgaa
en lignende Skjæbne og for at finde
Gevn flygtede den Drebtets Broder
over til Englenderne og tilbød sig
at føre dem til det Tilflugtssted,
Philip havde opsogt.

De sidste Dages uafbrudte Kam-
pe havde aldeles udmattet Kong
Philip og hans faa tro Krigere.
De laa alle i dyb Søvn, da de i
Dagbrækningen bleve omringede af
Kaptein Church. Han affendte en
Trop Soldater med Befaling at af-
fjære en Salve, naar de vare komne
Tienden paa Skudvidde, hvorefter
de skulde bruge Sabelen. Denne
Salve vakte først de Sovende.
Philip sprang op fra sit haarde Leir
og ilede ind i det Dykke af Skoven.
Der var To, som rettede sine Wa-
aben paa ham, en Engkender og den
Indianer, som vilde hevne sin Bro-
ders Dab; hin feilede; men denne
traf Høvdingen lige i Hjertet, saa
han styrtede død ned paa Stedet.

Saaledes faldt de amerikanske
Indianeres største Høvding, Kong
Philip, for En af sin egen Stamme,
og med hans Død endte de blodige
Kampe, som havde truet de engelske
Kolonier med Undergang.

Reiseeventyr fra Moskitoysten.

(Af en nordamerikansk Maler.)

I.

"Prinds Albert" hed den lille
Stonnert, der skulde tage mig med
som Passager fra Kingston paa Sa-
2 Marg. 2 Hefte.

maika til Bluesfields paa Moskito-
sten i Central-Amerika. Den var
for længe siden gammel og kaskabel,
og den lættede ikke mere, end at den

netop behøvede 6 Timers stadig Pumpning i Døgnet. Mandstabet bestod af Kaptein Ponto, en farvet Gentleman, der to Gange om Aaret førte sin lille Skonnert til Moskito-kysten, hvor han borttuffede kasseret Rom og brogede Bomuldstøier mod Skildpaddestaller og Sarsaparilla, endvidere Thomas, hans Styrmand, en Matros og en indiansk Gut fra Yucatan, hvis Forretning det var at fuge og pumpe.

Det var en klar Morgen henimod Slutningen af December, da vi langsomt glæde frem udenfor Port Royal. Vi kom endelig ud fra Vindstillet ved Kysten og fyldte vore Seil med den stærke Vind, der blæste vedholdende i den forønskede Retning. Jeg sad længe paa Dækket og betragtede den fjerne Ø, der langsomt sank ned i det solbelyste Hav, da Kaptein Ponto i sin Jamaika-Dialekt, som disse Folk smigre sig med er Engelsk, tilkjendegav, at Middagen var færdig, og gik foran ned i Kahytten. Denne Kahyt var en liden Hule, i det højeste 7 Fod lang, lav, mørk og skiden, og uden nogen anden Lysning eller Luft end den, der trængte ned gennem den trange Luge, og selvfølgelig saa varm som en Ovn. To Skibskister, en paa hver Side, tjente om Dagen til Sæder og om Natten, bedækkede med mistænkelige Madratser, til Senge. Kahytten var til Kaptein Pontos og mit Brug, da Styrmanden var fortvængt for at gjøre Plads for den Herre, der havde betalt 3 Pund for Overreisen. Jeg tvivler paa, at "Prinds Albert" nogenstunde før havde været beæret med nogen Passager, ialtfald siden den kom i Kaptein Pontos Hænder, og denne gjorde derfor sit Bedste i

fuld Bevidsthed om Vigtigheden af denne Begivenhed. Ponto havde engang været Slave og var nu tyrannisk og streng mod sine Underordnede. Forresten var han en stikkelig Neger med en stærk Modbydelighed for Vand baade udbendig og indvendig. Styrmanden og den anden Mand, der udgjorde Mandstabet, vare ganske almindelige Negre.

Men Antonio, den indianske Gut, der togte og pumpede og pumpede og togte — jeg tror næsten han aldrig sov; thi naar der ikke hørtes nogen Brasen i den lille sorte Kabys, var der altid en Knirken fra den lille Pumpe — Antonio tiltrak sig strax min Opmærksomhed, der vogede, da jeg opdagede, at han talte lidt Engelsk, Spansk til Fuldkommenhed, og kunde læse begge Sprog. Der var noget Mystisk i at finde ham blandt disse raa Negre, med hans sammenlignelsesvis lyse Hud, kloge Øine og lange, velordnede forte Haar. Han var som en liden Panther mellem klodsede Bjørne, og han udførte sit Arbejde paa en Maade der stemte med den indianske Karakter, uden Knurren og med et Slags taust Stivtind, der ikke udtrykte stor Agtelse for hans nuværende Herrer. Han besvarede sjelden deres Befalinger med Ord, og da kun med Enstavelsesord. Jeg spurgte Kaptein Ponto om ham; men han vidste intet Andet, end at han var fra Yucatan og Dagen i Forveien havde fremstillet sig ombord og tilbudt at arbejde for sin Overreise til Fastlandet. Kapteinen antydede, at han blot havde modtaget Gutten for min Skyld, hvilket naturligvis førte til den Slutning, at han ellers selv forvrettede Skjoffearbejdet. Han gjorde

ogfaa en overlegen Bemærkning om Indianerne overhovedet: de vare gode Ejere, "naar de blot bleve holdte i Respekt."

Alt dette indgav mig en endnu større Interesse for Antonio, og skjønt det lykkedes at bringe ham i en ordentlig Samtale med mig, opnaaede jeg aldeles ikke at pumpe ham ud, som man siger, med Hensyn til hans tidligere Historie eller fremtidige Planer. Naar jeg kom ind paa disse Gjenstande, blev han taus og ugjennemtrængelig, og hans Dine antog et Udtryk af kold Spørgen, ikke ublandt med hemmelig Mistanke, der halvt forledte mig til den Tro, at han flygtede for Retfærdigheden. Og dog saa han ikke ud som en Forbryder eller Kjeltring, og naar jeg ophørte med mine Spørgsmaal om hans personlige Forhold, antog hans Ansigt igjen sit sædvanlige behagelige, skjønt melankolske Udtryk, og jeg skammede mig over at have kunnet mistænke ham. Der var vistnok noget Betydende ved Antonio; men da jeg ikke kunde antage, at der skede nogen vigtig Hemmelighed ved en Kof ombord paa "Prinds Albert," gjorde jeg blot den første Dag noget Forsøg paa at trænge ind deri, men søgte snarere at gøre ham til min Ven, som en tilkommende nyttig Ledsager i det Land, hvortil jeg havde bestemt mig. Derfor afløste jeg ham undertiden ved Pumpen, skjønt han gjorde Indvendinger, og tilsidst blev jeg til Kaptein Pontos Rædsel og Styrmandens uendelige Foragt saa fortrolig med ham, at jeg viste ham min Tegne-mappe. Jeg overraskedes ved at finde, at hans Beundring altid var henvendt paa det Rette, og hans Smag for

Omrids og Farver viste, at han havde en Kunstners Sjæl. Flere Gange standsede han pludseligt, medens han saa paa Tegningerne, saa op med sit Ansigt fuldt af Liv, som om han vilde tale, og jeg taug for at lytte. Men hver Gang forsvandt hans Smil, de elastiske Muskler blev stive, og en kold Taage lagde sig over de klare Dine, der havde seet ind i mine. Svori end Antonios Hemmelighed bestod, saa var det øiensynligt en, som han halvt ønskede, halvt frygtede for at aabenbare. Det var mig en Gaade, hvilken Forbindelse der kunde være mellem den og mine Tegninger; men Antonio var jo blot en Kof, og jeg ophørte med alle Gissninger desangaaende.

Den tredje Dag efter vor Afreise begyndte Veiret, der hidtil havde været klart og vindigt, at slaa om, og Natten lagde sig mørk og truende omkring os. Vinden havde tiltaget; men den var mættet med de lumre Dampe, de hede Pust af den Storm, der fulgte os i Sælene. Kaptein Ponto var ingen "lært" Sømand og holdt intet regelmæssigt Bestik. Han havde ofte gjort denne Reise og stode paa Kursen. Jeg gjorde mig derfor ingen Betenkeligheder, ikke saa meget paa Grund af min Tillid til Kaptein Ponto, som fordi der ikke var Andet at gøre end at dele hans Mening. Kapteinen var imidlertid alvorlig og raadspurgte et ældgammelt Kart, som han havde i sin Kabyt. Svad han lærte af sin Underfølgelse, er mere, end jeg kan sige; men da han kom op paa Dækket igjen, lod han tage et Rev i Sælene og forandre vor Kurs noget; thi Vinden blev ikke alene stærkere, men dreiede sig mod Nord-Vst. De

hede Pust eller Windstød bleve hyppigere og hyppigere, og af og til blinkede en Lynstraale langs Horizonten. Havet var fuldt af fosforagtigt Lysfjær; Skudhyrer syntes at springe omkring os og sno sig i vort Kjølbånd. Jeg kunde høre deres kløftede Tungers Svislen, hvor Vandet luffede sig bag vort Agterkastel. Jeg stod og knæede mig til Mælingen, medens jeg saa paa de skinnende Bølger og tænkte paa Hjemmet — thi den Rejsende paa det store Dyb tænker altid paa sit Hjem, naar Mørket indhyller ham og Stormen truer — da Antonio stiltiende nærmede sig saa sagte, at jeg ikke hørte ham, og stillede sig ved min Side. Jeg blev derfor lidt forbauset, da jeg ved Havets svage Lys saa, at hans Dine vare alvorligt fæstede paa mine. "Antonio," sagde jeg, "er det dig?" og lagde min Haand paa hans Skulder. Han trak sig tilbage, som om den havde været Ild. "Hvad er paafærde?" sagde jeg bedrøvet, "har jeg gjort dig Fortræd?"

"Tilgiv mig!" udraabte han mere end han talte, med en dyb, skjældende Stemme; "nu ved jeg, at det ikke er dig, som skal dø i Nat!"

"Hvad mener du? Du er dog ikke bange, Antonio? Hvem tænker paa at dø?" svarede jeg.

"Nei! det er ikke mig. Jeg var bange, at det var dig; thi," og han lagde en Haand saa kold som et Iis paa min, "thi der er Død ombord paa dette Skib!"

Dette blev sagt med en rædselsfuld og alvorlig Stemme, saa at ogsaa jeg mod min Villie blev alvorlig og ikke svarede strag. "Du taler over dig, Antonio," sagde jeg endelig; "det gaar jo nok saa godt, og

om en Dag eller to ville vi alle være i Blusefjelds."

"Nei, ikke vi alle," svarede han. "Den Herre, som aldrig lyver, har sagt mig det." Han syntes at være sikker i sin Sag, og skjönt jeg ikke er overtroist, fik jeg dog en Slags Auelse om, at der forestod en Katastrofe.

Imidlertid havde Vinden tiltaget, og Kaptein Ponto taget Seilene ind, saa at vi ikke førte mere end nødvendigt for at holde Skibet stadigt for Vinden. Nu begyndte Bølgerne at rejse sig, Mørket blev dybere, de hede Windpust bleve stedse hyppigere, og de brede Lynstraaler naaede fra Horizonten lige op til Zenith. Tordenen blev ogsaa stærkere, hvert Skrald tydeligere, og af og til faldt store Regndraaber med en varslende Lyd paa Dækket. Stormen var øiensynligt nær forhaanden, og jeg forlod Mælingen og nærmede mig til Kahytten for at hente min Kappe, thi jeg foretrak det aabne Dæk og Stormen for Kvalmen dernede. Luften var næsten luffet; men der var et Lys derinde. Jeg bøiede mig for at aabne Lugen, og fik derved se, hvad der gik for sig der. Det Syn, der viste sig, var saa overordentligt, at jeg standsede og saa til i skum Overraskelse. Lyset stod paa Kisten, og Kapteinen knæede ved Siden deraf. Han var blottet til Livet og holdt i den ene Haand Noget, der saa ud som Hornet af et Dyr, hvori han opfangede det Blod, der dryppede fra et gabende Snit i den kjødfulde Del af Armen, medens han mumlede nogle uforstaaelige Ord, som jeg aldrig før havde hørt. Min første Tanke var, at Antonio havde forsøgt at opfylde sin egen Spaadom

ved et Forsøg mod Kapteinens Liv; men jeg saa snart, at han udførte en religiøs Skik, et Slags Dsring, som Obi-Mændene endnu lære paa Samaita og St. Domingo, og som hemmelig iagttages, selv af Negre, der bekjende sig til Kristendommen. I Hornet gjenkjendte jeg Guldkystens hemmelighedsfulde Gre-gre, hvor den laveste Fetischdyrkelse hersker, og hvor Menneskeblod anses for det bedste af alle Dsre. Jeg gik sagte bort fra Lugen og lod Kapteinen ende sin modbydelige Andagt. En Stund efter viste han sig igjen paa Dækket og gav Befaling med en rolig Stemme, som om han var styrket og tillidsfuld.

Jeg var blot nogle faa Minuter nede; men da jeg kom op igjen, havde Stormen naaet os. Bølgerne vare ikke høie; men Vandet syntes at opfanges af Vinden og jages afsted som Sne, i blændende, gennemvædende Byger. Jeg blev næsten kastet omkuld af dens Voldsomhed og vilde være falden overbord, hvis jeg ikke var bleven indviklet i Riggen. Vindens Sylan og Havets Brusjen vilde have druknet den stærkeste Stemme, og jeg var saa blændet af Sø-Spruden, at jeg ikke kunde se; men jeg følte, at vi drev for Draknen med frygtelig Hurtighed. Selv Dækket syntes at bøje sig under vore Fødder, som om det vilde gaa itu. Endelig kom jeg mig saavidt, at jeg blev istand til at kaste mit Blik om mig under Vindens Pauser, og naar det lignede. Vore Seil vare revne til Filler, Ræerne vare borte, Alt var blæst fra Dækket uden tre mørke Skikkelse, der ligesom jeg selv slyngede sig krampagtigt til Lougverket. Afsted, afsted

fore vi med ubegribelig Hurtighed, halv begravede i Søen.

Lidet anede vi, at vi ilede mod en endnu frygteligere Fare end Oceanet. Stormen havde tumlet os i over en Time, og det syntes, som om den havde udtømt sit Mæleri og var begyndt at lægge sig, da en hæs og vedholdende Lyd, der var stærkere end Vindens, lod sig høre. Det var klart, at vi nærmede os til den; thi hvert Dieblit blev den mere tydelig og frygtelig. Jeg stirrede i det haabløse Mørke, da pludselig et bredt Lyn foran os og ikke en Kabellængde borte viste os, hvad der syntes at være en Bøg af hvid Vandsprud, der bogstavelig slyngedes hundrede Fod op i Luften — et Helvede af Vandhvirvler, hvor der ikke var nogen Redning. "El Roncador!" skreg Kapteinen med fortvivlet Stemme, der selv i dette Dieblit for som en Kniv i mit Hjerte. El Roncador er en af de talrige Korall-Der, som opfyldte Antillerhavet, og som ere en Skælf for de Seilende der. Det frygtelige Dødsdieblit var kommet, og jeg havde neppe Tid til at trække Manden for at forberede mig til Kampen, før vi vare bade i det rasende Vand. Jeg følte et Stød, et skarpt Pus og Søens Brølen og Gurglen, en Følelse af et umaadeligt Tryk, fulgt af et Stød som ved et tungt Fald. Atter blev jeg løftet op, og atter slaat ned, men denne Gang med mindre Voldsomhed. Jeg havde netop Bevidsthed nok til at vide, at jeg stødte mod Sandet, og gjorde en uvilkaarlig Anstregelse for at reise mig og komme op af Vandet. Først jeg kom paa Benene, blev jeg igjen slaat ned, atter og atter, indtil jeg, mere død end

levende, fik fravlet op til et Sted, hvor Vandet ikke naaede mig. Jeg forsøgte at reise mig, men kunde ikke, og da dette er det Sidste, jeg erindrer af denne frygtelige Nat, formoder jeg, at jeg maa være falden i en Besvimelse.

Sworlænge jeg laa afmægtig, ved jeg ikke; men da min Bevidsthed vendte tilbage, hvilket skede gradvis, følte jeg, at jeg var alvorlig forslaaet, og forsøgte, isørend jeg aabnede mine Dine, at forjage mine frygtelige Erindringer, som naar man søger at fordrive Mindet om en urolig Drøm. Det var forgjæves, og med en Følelse af Fortvivlelse aabnede jeg mine Dine. Morgensolen skinnede med blændende Glands, saa jeg maatte lukke dem igjen. Jeg var imidlertid snart istand til at taale Lyset, og idet jeg med Anstrengelse reiste mig op paa Albuen, saa jeg mig om. Søen tordnede med frygtelig Kraft, ikke mod den sandige Kyst, hvorpaa jeg laa, men mod et Rev i henved to hundrede Yards Afstand, indenfor hvilket Vandet var roligt og blot af og til fattes i Bevægelse af Toppene af de Bølger, der rullede over Revet. Den første og eneste Gjenstand, der tiltraf sig min Opmærksomhed, var Skonnerden, der laa paa Siden høit oppe paa Landet. Søen, Skibet, den blændende Sol, det glødende Sand, og en forskæddelig Hovedpine, vare altfor ubedragelige Tegn paa min Ulykke. Det var ingen Drøm, men streng og haard Virkelighed, og i dette Dieblik blev Sandheden mig indlysende. Men i mine yngre Dage havde jeg læst om Skibbrud, og

med Barndommens Interesse og en halv misundelig Følelse lyttet til gamle Sømands Fortællinger derom. Og nu, da det første Stød var over, var det næsten med en Følelse af Tilfredshed at jeg udraabte for mig selv: "Endelig har jeg oplevet et Skibbrud!" Robinson Crusoe og Keilly og hans Ledsgagere stode nu for min Erindring, og min første Tanke var at springe op og begynde en lignende Livsbane. Men Forsøget slog feil og bragte mig diebliffelig tilbage til den alvorlige Virkelighed. Mine Lemmer vare forrevne og mit Ansigt opsvulmet og stivt. Alt, hvad jeg med yderste Nøie kunde gjøre, var at sidde opret.

Nu tænkte jeg for første Gang paa mine Ledsgagere, og kastede et fortviblet Blik omkring mig for at se efter dem. Nær ved, og næsten bag mig, sad Antonio og støttede Hovedet paa sine Hænder. Hans Kleeder hang i Pjalter om ham, hans Haar var fuldt af Sand, og hans Ansigt fort af størknet Blod. Han forsøgte at smile; men de stive Muskler kunde ikke adlyde, og han saa paa mig i Tausshed. Jeg talte først.

"Er du meget forstødt, Antonio?"

"Mitnals Herre lyver aldrig!" var hans eneste Svar, og han pegede paa Talismanen paa sit mørke Bryst, der glimrede i Solen som poleret Sølv. Jeg erindrede vor Samtale den foregaaende Aften og spurgte:

"Ere de alle døde?"

Han rystede paa Hovedet som Tegn paa Uvidenhed.

"Hvor ere vi nu, Antonio?"

"Dette er El Noncador."

(Fortsættes.)

Kong Sverre paa Bos.

Et Høifjeldsbillede fra Sagatiden.

Da den norske Konge Magnus Erlingsøn i Aaret 1177 havde vundet Seiren paa Ne over Birkebeinerne, og deres Høvding Eysteinn Meyla var falden, viste det sig dog snart, at Birkebeinerenes Flok ikke dermed var tilintetgjort, ligesaa lidt som den mandlige Linie af Norges Kongesæt ved Eysteinn Meylas Død fuldkommen var udslukt. Den Mand, der skulde redde Birkebeinerne fra Undergangen for siden ved deres Hjælp at tilkjempe sig sin Fædrearv, Norges Rige, var den for sine store Egenheder af Samtid og Eftertid høit beundrede Sverre. Han er uden Sammenligning den mest fremragende Skikkelse blandt de mange norske Konger i Borgerkrigenes Tider og i det Hele en af Norges største Mænd.

Det kostede dog megen Anstrenghed, før han naaede sit Maal. Han havde Rigets mægtigste Mænd at kjæmpe med, og selv havde han fra først af kun en liden Flok af Rømningsmænd. Men hans overlegne Dygtighed og mageløse Udholdenhed vandt dog tilsidst Seir.

Sverre beskrives som en Mand af lav Væxt, men før og stærk; hans Ansigt var bredt, men veldannet, hans Dine skarpe og hans Farve skjøn. Han havde en klar Nøst og et Væsen fuldt af Værdighed. Hans glimrende Aandsgaver hævedes ved en for den Tid sjelden Dannelses, hvortil hans geistlige Opdragelse uden Tvivl havde bidraget. Sit Hans dybe Mennekkendskab satte

ham istand til at beherske alle sine Omgivelser, og hans freidige Betsalenhed formaade at oplive Haabet selv hos den Fortvivlede. Om hans Klogskab, Aandsnærværelse, Standhaftighed og Mod bærer hans Historie tilstrækkeligt Vidnesbyrd. Udriig drak han saa Meget af stærke Drikke, at han blev beruset, og han nød sædvanligvis kun et Maaltid om Dagen. Vægemlig Anstrenghed og Nattevaagen kunde han taale i usædvanlig Grad.

I den første Tid maatte Sverre ofte ty tilhjælp med sine Birkebeiner og fare frem paa øde Stier, gennem store Skove og vild Udmærk. De kunde da døie overbætted meget Ondt, saavel af Hunger og Kulde, som af Træthed og Udmattelse; somme Tider havde de intet Andet at spise end Bark og Bær, som om Vinteren havde ligget under Isen. Sverre var dog altid ved godt Mod. Det moisommeligste og farefuldeste Tog, Sverre nogenstinde gjorde, var det, hvorom her skal fortelles.

Det var mod Slutningen af Aaret 1177. Sverre havde overvundet nogle af Kong Magnus's Høvdinger i Nidaros (Trondhjem) og ladet sig hylde som Konge paa Dretting; derefter havde han vundet nogle Seire paa Opplandene over Høvdinger der; men da Kong Magnus og Erling Skakke kort efter selv kom østover og fik samlet en stor Hær imod ham, besluttede han at benytte sig af Kongens og Sarens Gravværelse fra Bergen for over

Sogn at drage derhen. Han kom lykkelig til Lærdal; men her var Rhytten og Budsendinger fra hans Fjender komne ham i Forkjøbet. Sverre indsaa derfor Umuligheden af at forsætte Reien tilhøs og besluttede at tage den uvisfommelige Wei over Fjeldene fra Lærdal lige ned til Vos. Det var en vovelig Færd paa denne Tid af Aaret; thi Vinterdag (14de Oktober) var allerede omme, og man kunde hvert Dieblif vente stort Snefald. Reien gaar fra Grote lidt ovenfor Tunjum gennem Grøtedalen tilfjelds og siden ned i Murland, derfra atter over Fjeldet ned til Raardalen i Flaam og endelig over Raudafjeld eller Raudeggen ned til Almenningen i Runddalen, samt videre gennem denne ned til Vinjer-Mattingen og Wangen. De kom noksaa heldigt frem; men paa Vos mødte de alvorlige Hindringer. Alle Vosjerne og en Mængde Sghner, Gardinger og Søndhorder havde samlet sig sammen til en vældig Hær og kom ganske uventet over Birkebeinerne Simon og Judas Mesfedag (28de Oktober). Sverre sad just tilbords for strax derefter at fortsætte Reisen. Kongen og hans Mænd fik neppe Tid til at springe fra Bordet og isøre sig sin Rustning, medens de øvrige, der om Natten havde været fordelte i Kvarter paa de nærmeste Gaarde, i al Hast kom løbende til. Paa begge Sider stillede man sig i Fylking, og skjønt Birkebeinerne vare de faatalligste, angrebe de dog som sedvanlig først og med saadan Hæftighed, at Bøndernes Fylking maatte rykke tilbage hinsides Elven, som her var meget smal og randt dybt, med høie Skrenter

paa begge Sider. Man veglede nogle Skud over Elven; derpaa drog Bøndehæren opad langs Bredden for at komme bag paa Birkebeinerne. Disse, som mærkede deres Hensigt, gjorde en lignende Bevægelse paa sin Side af Elven. Men jo længere man kom opøfter, desto bredere blev Elven og udvidede sig endelig til et Vand.* Derved kom begge Hæere længer og længer fra hinanden, og da Aftenen faldt paa, kunde man ikke længer se fra den ene til den anden.

Sverre skjønnede nu, at her maatte han vende om, og at det ikke paa nogen Maade lod sig gjøre for ham at komme til Bergen, siden man overalt var forberedt paa at tage imod ham. Han besluttede derfor at fare tilbage samme Wei, som han var kommen, og tog fem af de kydigste Folk paa Stedet til Weivisere. Dette kunde nok behøves, thi Weiret blev saa slem, som man sjelden havde seet Mage til, og der faldt en uhørt Mængde Sne. Det Værste var, at uagtet Weiviserne skulde være kjendte og paalidelige Folk, toge de dog, sandsynligvis formeddelt Uveiret, aldeles feil af Reien; thi istedetfor at styre nordover mod Raardalen, holdt de lige i Vest over de vilde og brede Fjeldstrækninger mellem Murland og Hallingdal.

*) Dette Vand er rimeligvis Lunde-vandet, og Bønderne maa først have staaet ved Bødebroen, der fører over Høvedelven, og hvilken de maa have villet hindre Sverre fra at passere. Sverres Kvarter maa have været paa Lvilde, Nøse eller en anden af Gaardene sydvestligst i Vinjer-Mattingen paa Spidsen mellem Runddalselvens og Høvedelvens Sammenløb.

I 8 Dage vankede de om paa disse Fjelde, uden Mad, ja uden Vand, saa at de ikke smagte Andet end Sne. Den fjerde Dag blev Veiret saa forfærdeligt, at en Mand omkom, idet Stormen kastede ham overende med saadan Voldsomhed, at Nyggen blev knust paa tre Steder. Det Eneste, de kunde gjøre, naar Stormbyggerne kom, var at kaste sig ned i Sneen og holde Skjoldene saa fast som muligt over sig. Da lagde ogsaa Veiviserne sig fore; thi de vidste ikke, hvor de vare, og det var saa mørkt, at man ikke kunde se en Haand for sig. Mandskabet var saa medtaget af Sult, Mødighed og Kulde, at de ikke vilde fare længere, og end værre blev det, da det lettede lidt op, saa at de kunde se et Stykke fra sig; thi da mærkede de, at de vare komne paa Skrenten af nogle bratte Fjeldhamre. Nu overgav: de sig saaledes til Fortvivlelsen, at de begyndte at tale om at ende sine Lidelser ved at styrte sig udover Fjeldhamrene eller ved at efterligne de tapre Forsædres Exempel, som selv bare Vaaben paa hinanden indbyrdes heller end at taale Nød og Elendighed. Da Sverre hørte dette, satte han dem alvorligt irette. At styrte sig ned af Klipperne, sagde han, var gal Mands Verk; at dræbe hinanden indbyrdes passede for Hedninger, ikke for Kristne, og kunde alene være en Indskydelse af den Dnde. Deres Lidelser, sagde han, maatte vel være en Straf for deres Synder, og hvis de angrede disse og med Ydmyghed anraabte Gud om hans Naade, vilde de nok blive hjulpede. Han bad dem derfor at forene sig med ham i Bøn til Gud, for at

de kunde blive forløste af denne Nød. Hertil vare Alle villige, og, fortæles der, nagtet Veiret tog saa haardt, da Kongen begyndte at tale, at neppe de Nærmeste kunde høre ham, blev det dog ganske stille, da han havde sluttet; Himlen klarnede op, og Solen skinnede saa varmt som ved Midsummertid. Nu saa de først, hvor de vare; det maa have været ved Meinsfjeldet strag over Batsbygden i Hallingdal. Men saa aldeles vare deres Kræfter udtømte, at i en kort Stund 30 af dem styrte bøde om. De Øvrige slæbte sig endelig frem til nogle Sætre, hvor de kastede sig ned og toge sig Hvile. Det var henimod Midnat, og de vilde gjerne saa tændt Ild for at varme sig, men Ingen mægtede det uden Sverre selv. Han slog Ild og tændte Ly8, ved Hjælp af hvilket hans Mænd nu fik et stort Baal antændt og tørrede sine vaade Klæder. Da de vare komne noget til Kræfter, drog de videre og kom ved Haneгалstid til en liden Gaard, som laa ikke langt borte, adskilt fra den egentlige Hovedbygd. Herfra kom Sverre endelig til Balder8, hvor han fik hvile ud.

Mangen Døst havde Sverre siden at udstaa, før han omsider blev Eneherr i Norge, da Maguus Erlingsøn var falden i Slaget ved Fimreite i Sogn i Aaret 1184. Selv efter den Tid havde han endnu mange Fiender, der aldrig undte ham nogen No; men han opnaaede dog en længere Herkertid end nogen Konge før ham i de sidste 100 Aar, og medens alle hans Forgjengere siden Sigurd Forsalafarers Tid vare faldne i Kamp, døde han Straadød paa sin Throne i Aaret

1202. Da var han 50 Aar gammel—vistnok ingen hoi Alder, men dog et Særshyn i den norske Kongehistorie; thi ingen Konge mellem ham og Harald Gaarfager havde naaet det 50de Aar med Undtagelse af Harald Gaardraade, som blev 51 Aar gammel.

Planternes Aandedræt.

Bladene ere Planternes Lunger. Ved Hjælp af Mikroskopet opdager man paa deres Overflade en Mængde aflange Nabninger, der ere omgivne med en liden Krands og have nogen Lighed med Knaphullerne paa vore Klæder; det er Aandedhullerne, gjennem hvilke Luften trænger ind i Aandedhullerne, der ere overordentlig smaa, da de ligge i Bladets Lyffelse. Disse Smaarum ere udhulede i Celleævet, og deres Svælvning bæres af fine Søiler af Celler, den ene ovenpaa den anden; denne mærkelige Labyrinth gjennemstrømmes af Luften.

Nogle Vandplanter, som voxe i Flodernes Dyb, ere byggede paa en anden Maade. Da de ikke staa i Forbindelse med Luften, vilde Lufterum som de ovenomtalte ikke være dem til nogen Nytte. Deres Blade ere derfor anderledes indrettede; de mangle Overhud og ligue et Slags Gjeller, der ere bestemte til at opfangne de smaa Luftpartikler, som indeholdes i Vandet.

Ved Dyrenes Aandedræt forandres den atmomossæriske Luft i sin Sammensætning, saa at den bliver uskiftet for Indaanding. Dyrene berøbe den nemlig dens Surstof og udaande igjen Kulshyre, som, naar den er tilstede i større Mængde, virker dræbende. Man har udreg-

net, at Menneskene alene forbruge 160 Tusinde Millioner Kubikmetre Surstof om Aaret, og at, naar Dyrene regnes med, forbruges det Firdobbelte. Paa den anden Side udaander hvert Menneske daglig 250 Gram Kulshyre, som indeholder omtrent 75 Gram Kulstof.

Men ved Siden af denne forderkelige Indfyldelse har den alvise Skaber sat en erstattende Virksomhed i Naturen. Skovens grønne Dragt afhjælper nemlig al den Skade, som Dyreriget bevirker i Atmomossærens Sammensætning; enhver Plante kan betragtes som et virkeligt Luftrensings-Apparat.

Planterne trænge nemlig til en stor Mængde Kulstof for at nære sig deraf og for deraf at danne sine fastere Dels. De indsuge derfor al den Kulshyre, der findes i Luften, og holde derpaa dens Kulstof tilbage i sit Indre og udaande Surstofften. De forbedre og fornye altsaa Atmomossæren paa en dobbelt Maade, dels ved at tilbagegive denne den til Indaanding tjenlige Luft, som Dyrene forbruge, dels ved at optage den Gift, som disse uafbrudt producere.

Man kan let overbevise sig om, at Planterne udsende Surstof i Atmomossæren gjennem alle sine Porer.

Man sætter en Plante under en Glasflokte, fyldt med Kulshreholdigt Vand, og saasnart man har udsat Planten for Lyset, vil hele dens Lovverk bedækkes med Luftblærer, som løsne sig fra den og stige op i det Øverste af Kloften. Ved at undersøge den Luft, som samler sig der, erkjender man let, at det er Surstof, af den stærke Glands, hvormed et antændt Legeme bræder deri.

Men mærkelig nok udfolde Planterne kun under Lysets Pāvirkning denne gavnlige Virksomhed. Der som Solen pludselig sluffedes, vilde den ophøre i samme Dieblit, og Kloden, der da befandt sig i Mørke, vilde snart miste sin grønne Dragt.

“Livet eksisterer kun paa Jordens Overflade og paa de Steder, der ere udsatte for Lyset. Der som dette ikke var, vilde Naturen være død og livløs; Gud har ved at skabe Lyset udbredt Organisationen, Bevidstheden og Tanken over Jorden”.

Om Natten gaar Planternes Aan-

dedret for sig paa en ganske anden Maade; de inddrikke da ligesom Dyrene Luftens Surstof og udstille Kulshyre. Men Planternes Uddunstninger om Natten ere dog langtfra istand til at tilintetgjøre Resultatet af deres velgjørende Virksomhed om Dagen. Naar Solen skinner paa dem, udsende de nemlig meget mere Surstof, end de indaande om Natten, og de berøbe hver Dag Luften langt mere Kulshyre, end de udaande i Mørket.

Ved en sundrig Undersøgelse har den berømte Chemiker Liebig ogsaa bevist, at Atmosfærens Sammensætning ikke har forandret sig i over 2000 Aar. Hos de gamle Romere havde fornemme Kvinder den Skik at opsamle sine Taarer i smaa Glasbeholdere, som siden bleve lufttæt tilslukkede og henlagte i den Dødes Gravsted. Ved at undersøge Luften i en saadan liden Taarevase fandt den ovennævnte Lærde, at den var sammensat paa selvsamme Maade som den, vi aande den Dag i Dag.

Jernbane under New York.

New York vogter saaledes, at de i større Byer almindelige Befordringsmidler ikke længer vise sig tilstrækkelige. Man har haft forskjellige Planer for at afhjælpe Mangelen, blandt Andet at bygge Jernbaner over Husenes Tage; men man har efterhaanden opgivet dem for den ene, der nu for en Del allerede er gennemført. Dette er en Jernbane under Byens anseeligste Gade, Broadway, og Foretagendet

lover meget, at domme efter det Stykke, der allerede er saa færdigt, at Passagen er aabnet for Publikum. Jernbaneskinnerne ligge 21 Fod under Gaden og Tunnelens Diameter er 9 Fod. Passagervoguen er smagfuldt udstyret, godt oplyst og har Sæder for 22 Personer. Den drives frem ved det atmosfæriske System, det vil sige ved en stærk Luftstrøm, frembragt af en kjæmpemæssig Blæsemaskine.

Vil Du gjøre en liden Udflugt med den underjordiske Jernbane, gaar Du hen til Hjørnet af Broadway og Warren Street, stiger nogle Trin ned, og Du befinder Dig i et elegant Venterørelse, i hvis ene Ende Vognen staar i Nabningen af Tunnelen. Naar Passagererne have indtaget sine Pladse, sender Konduktøren gjennem en Telegrafledning Underretning om, at Alt er i Orden, og vøielig sætter Vognen sig i Bevægelse og farer afsted ned imod den anden Ende af Tunnelen, hvorfra den snart vender tilbage til sit Udgangspunkt. Luften er saa elastisk, at man føler Lidet eller Intet til de Ryk, man er udsat for ved Jernbaner, der bevæges ved Hjælp af Dampmaskine. Vognen glider jævnt fremad uden synderlig Larm; Luften er ren og frisk, og man er hverken plaget af Støv eller Røg. Den atmosfæriske Methode er fortrinlig for denne Slags Befordringsmidler, og Passagererne ere henrykte over at kunne komme afsted saa behageligt, og uden at der viser sig Spor af noget som helst Maskineri.

Da Tunnelen ikke er meget lang, kan man ikke fare afsted med særdeles stor Fart, i Regelen kjøres der efter en Maalestok af 7 Mile i Timen, derfor beskriver ogsaa Vognen med stor Lethed de Krumninger, som Linien har paa enkelte Steder. Luftrykket er i Gjennemsnit en Trediedel af en Unze paa Kvadrattommen; men i det Dieblik, Vognen skal sættes igang, er det næsten en Unze paa Tommen. Vognhjulene sende selv Meldinger hen til Folkene ved Blæsemaskinen, idet de paa bestemte Punkter gaa over og

trykke ned Stempler, som staa i Forbindelse med en Telegrafledning; skal nu Vognen løbe i den modsatte Retning, af hvad den før gjorde, vender Maskinisten blot en Klap, og Luftstrømningen gaar ad den modsatte Kant, uden at Maskineriet behøver at standse. Denne Blæsemaskine er et kjempemæssigt Verk. Den bestaar af et Par store Ringer, der bevæges ved Damp. Svært Minut kan den levere 100,000 Kubikfod Luft. Vil man føle Virkningen af en ved Maskine frembragt Drkan, kan man gaa op til Mundingen, hvor Luften strømmer ud, og man vil være glad ved snarest muligt at komme bort derfra. Den sydlige Ende af Tunnelen er forsynet med en Nabning opad, der udmunder i Græspainen i City Hall Park; paa denne Maade gaar der altsaa en stadig Strømning af frisk Luft gjennem Tunnelen. Oppe paa Broadway mærkede man Intet til Udførelsen af dette storartede Foretagende. De mange Hundreder af Kjøretøi passerede over Arbeidernes Gøveder uden at forstyrre dem i deres Gjerning; de befandt sig nemlig sikre indenfor Væggene af en umaadelig Børentastine, ved Hjælp af hvilken Tunnelen frembragtes. Denne Maskine er en særdeles mærkelig Opfindelse. Den stødes frem i Jorden ved kraftige Rømpumper, og efter som den bevæger sig fremad, opmures den frembragte Svøveling.

Kompaniet for denne Jernbane agter at lægge en dobbelt Tunnel fra South Ferry under Broadway i hele Dens Længde med en Sidebane ved Union Square, under Fourth Avenue til Harlem Elven.

Denne Bane vil kunne løbe med en men der vil ogsaa gaa Expressstrai-
Fart af 30 Mile i Timen. Sta- som blot standse paa nogle faa
tionerne blive ½ Mil fra hverandre, Punkter.

Blandinger — Nytt og Gaumelt.

Stormstation paa Mount Wash-
ington. New Hampshire, som paa
Grund af sine herlige Bjergpartier
undertiden kaldes Amerikas Schweiz,
kan rose sig af det høieste Fjeld i
New England Staterne, nemlig
Mount Washington, der er 6,234
Fod høit og ligesom de øvrige høie
Punkter af White Mountains be-
dækket med Sne saagodt som hele
Aaret. Heroppe har man nu byg-
get et Hus, hvis Værelser ere be-
klædte med et 3-dobbelt Lag Fjilt
og forsynede med tykke Guldepper;
thi et Par Videnskabsmænd samt
en Fotograf og en Telegrafist til-
bringe Vinteren heroppe og anstille
Veir-Tagtagelser. Foruden Regje-
ringen have flere videnskabelige In-
stitutioner vist Interesse for Foreta-
gendet, og Selskabet er blevet for-
synet med alle de nødvendige In-
strumenter. Krigsdepartementet har
blandt Andet overladt i denne An-
ledning 3 Mile Telegrastraad af en
Sort, som paavirkes endog mindre
af Veirliget end den, der er nedlagt
under Atlanterhavet. Ved Foden
af Bjerget bringes denne Ledning i
Forbindelse med en almindelig Te-
legrastraad, og daglige Beretninger
om Veiret deroppe sendes rundt i
Verden. Erfaring har vist, at saa-
danne Efterretninger ere af væsent-
lig Betydning for Skibsfarten, da
man paa denne Maade med nogen-

lunde Sandsynlighed kan gjøre fine
Beregninger paa de Steder, hvorhen
f. Ex. den telegraferede Storm
endnu ikke er naaet.

Tunneler. Den saakaldte Mont
Cenis Tunnel, der forbinder Frank-
rige med Italien, og hvorom der
berettes udførligere i dette Tidsskrifts
første Aargang, 8de Hefte, er nu
fuldført sidstleden 27de December
1870. Da dens Længde er 7 og
tre Femtedel Mile, er den Verdens-
længste; næst efter den kommer
Woodhead Tunnelen i Nærheden af
Manchester, England; den er lidt
over 3 Mile. Denne sidste vil imid-
lertid overgaaes af Hoosac-Tunnelen
i det nordvestlige Hjørne af Mas-
sachusetts, som, naar den bliver
fuldført, hvilket efter Kontrakten
skal ske før 1ste Marts 1874, vil blive
25,031 Fod eller omtrent 4½ en-
gesst Mil lang. Det er 22 Aar
siden dette Arbejde paabegyndtes,
men undertiden har der været
Standsvinger, og man kan derfor
sige, at der har været arbeidet paa
den i 18 Aar; endnu er den ikke
mere end halvfærdig, men den an-
den Halvdel vil fuldendes langt ra-
skere paa Grund af de forbedrede
Bore- og Sprengningsmaskiner.
Hovedsiemeden med Hoosac-Tunne-
len er at skaffe Ny-England en mere
direkte Forbindelse med de vestlige
Stater, men denne Snarvei vil fo-

ste Massachusetts 9 Millioner Dollars.

Julian og Templet i Jerusalem. Efterat de Kristne i de første Aarhundreder havde maattet udstaa de blodigste Forfølgelser, uden at Kirken derved var gaaet tilgrunde, kom under Konstantin en Tid, da Kristendommen ved Keiserens Beskyttelse hævedes til den højeste jordiske Ære, men da Kirken netop derfor stod i Fare for at glemme ham, hvis Haand alene kunde bevare den. Men, "det er bedre at tro paa Herren end at forlade sig paa Tyrsterne." Allerede Julian, en Brodersøn af Konstantin, skulde i Gjerningen komme til at indprente denne Verdom. Opdragen i den kristne Kirke havde han med sit Hjerte aldrig været nogen Kristen, og da han var bleven Keiser, optraadte han ogsaa i Aaret 361 aabenlyst som en Frafalden og søgte, uden Blodsudgydelse og Vold, paa en finere, men desto farligere Maade at modarbejde Kristendommen, som han spottede over, og at sætte det gamle Gedenstak i Stedet. Men Herren var ogsaa nu med sine. Da den keiserlige, høit begavede Spotter i sin Formastelighed gif saadant bidt, at han vilde omstyrte Herrens eget Ord, viste det sig, at han kom til kort. Han besluttede nemlig at hjælpe Jøderne til at faa gjenopbygget Templet i Jerusalem, som Keiser Titus havde ødelagt, for saaledes at gjøre Kristi Spaand om Jerusalems Ødelæggelse (Luk. 21, 24) til Skamme. Paa Keiserens Opfordring strømmede Tøder fra alle Verdens Kanter til Jerusalem og toge med fanatisk Ber fat paa Verket. Kvinderne bragte sine kostbare Smykker, forvandlede dem til Skovle og Spader

og bare selv Jord og Stene i sine Silkeklæder. Og Verdens mægtigste Herster, den romerske Keiser, understøttede og fremmede Arbeidet—hvilken menneskelig Magt skulde da kunne hindre et saadant Verk?

Tre Gange paabegyndtes Arbeidet, men hver Gang blev det forstyrret ved skrækkelige Jordskjælv og ved Ildflugter, som brøde frem af Jorden; af Arbejderne omkom en stor Del i Flammerne, de øvrige flygtede forfærdede fra dette forbandede Sted. Intet uden et saadant Under kunde tilintetgjøre den dumdriftige Plan, og der gives saa historiske Kjendsgjerninger, hvorfor man har saa gode Beviser som for denne. Ikke alene de bedste kristne Historie-skrivere berette Begivenheden, men ogsaa en samtidig og meget paalidelig hedenst Historiker, Ammianus Marcellinus, stadfæster den ganske, ja selv de mod Kristendommen forbitrede jødiske Lærde fortælle det Samme.

Kort efter faldt Julian paa et Tog mod Perserne Aar 363. "Himmel og Jord skal forjaa, men mine Ord skulle ingenlunde forjaa", siger Herren.

Den berøimte Chemiker Liebig troede engang at have udfundet, at Jorden ved Brug altid mistede visse nødvendige Bestanddele, der ikke erstattedes af Naturen, men blot kunde erstattes ved kunstige Midler, som hans Videnskab skulde levere. Men senere erklærede han: "Efterat jeg havde underkastet alle Kjendsgjerninger en fornøjet Prøve, fandt jeg Aarsagen til min Bilsfarelse; jeg havde formastet mig lige overfor Skaberens Visdom. Jeg troede i min Forblindelse, at der i

den beundringsværdige Kjede af Love, hvorved Naturlivet paa Jordens Overflade bestemmes og holdes vedlige, fandtes et Gul, som jeg asfmægtige Støvets Drm var kaldet til at udfolde. Derfor havde Forsynet allerede sørget paa en saa vidunderlig Maade, at Muligheden af en saadan Lov ikke engang kunde aues af den menneskelige Fornuft."

Se, det var atter en Naturforsker, der ikke som mange andre er for klog, til at bøje sig for Gud.

Dyrenes Vandreiseinstinkt. En Skildpadde var bleven fangen ved Den Ascension midt ude i Atlanterhavet mellem Syd-Amerika og Syd-Afrika. Man mærkede den med indbrændte Bogstaver og Zifre. Den skulde føres med til Europa. Underveis blev den syg, syntes Døden nær og blev derfor kastet overbord i den britiske Kanal (mellem England og Frankrige). To Uger efter blev den samme Skildpadde atter fangen frisk og rask i Nærheden af den samme D Ascension. Den havde altsaa, dreven af Hjemme, tilbagelagt en Wei af over 800 Mile gennem Oceanet. Ascension er bekjendt for sine Kjempe-skildpadder.

Telegrafsen til Finmarken er i sidstleden November Maaned bleven færdig, idet Telegrafstationer ere aabnede i Bardø og Vadsø, og saaledes ere de vigtigste Punkter i hele Norges Nige nu forenede indbyrdes og med Udlandet ved Telegrafens Hjælp. Finmarken, som er af saa stor Betydning paa Grund af sine Fiskerier og sit Nabostab til det mægtige Rusland, har tidligere ikke været knyttet med synderlig stærke Baaend til det øvrige Norge. I den senere

Tid er der gjort store Anstrengelser for at lette Samferdselen ogsaa med denne Landsdel, Dampskibsarten er betydelig forøget, og den fine Traad, som, gaaende fra det sydligste Norge, udmunder i Hammerfest, Bardø og Vadsø, vil være det stærkeste Baaend mellem Finmarken og det øvrige Land. Den vil fremkalde en mere levende Samferdsel og derigjennem Følelsen af, at Norge er Finmarkens rette Moderland.

"Kongespeilet" — siger den lærde Profesør Keyser — har altid været anseet, og ganske vist med Ret, for en af den oldnorske Literaturs største Prydelser."

Skriftet er blevet til i Kong Evers Tid (Slutningen af det 12te Aarhundrede) og giver os en særdeles gunstig Forestilling om de fornemmere Nordmænds Kundskaber og sedvanlige Dannelsestrin paa de Tider. Det indeholder mange mærkelige Beskrivelser af Høstfalkene i Norge, af Naturmærkværdigheder hjemme og udenlands, Lovregler for Kjøbmænd og Hofmænd m. m. Datidens Nordmænd pleiede nemlig tilbringe en Del af sine Ungdomsaar paa Handelsrejser ligesaa meget for at tilegne sig Kundskaber og Livserfaring, som for at erhverve Formue og Uafhængighed, for de enten trak sig tilbage til Privatlivet som Fordegodsbesiddere eller traadte ind i Kongens Tjeneste, hvad der paa den Tid var det Samme som Stats-tjenesten. Idet Skriftet giver Regler for en saadan Kjøbmands Opførsel, heder det blandt Andet:

"Enhver Tid, du dertil kan anvende, bør du benytte til at udvide dine Kundskaber; thi Erfaring viser, at alle andre Menneskers Bid er

mindre end deres, der hente sin Visdom af Bøger, og jo lærdere man er, desto bedre Støtte har man for sine Indsigter. Vil du vorde fuldkommen i Kundskab, da lær alle Sprog, helst Latin og Frankf, thi med dem hjælper man sig videst; dog maa du heller ikke for-glemme dit eget Sprog. Erhverv dig noiagtig Indsigt i Luftens Lysning, Himmellegemernes Gang, Dagens større og mindre Længde samt dens Inddeling og søg at komme til Kundskab om Havets Stigen og Falden saavel som dets Strømninger; det hører i sig selv til almindelig Dannelse og er desuden aldeles nødvendigt for dem, der skulle fare til søs. Søg at mage det saaledes, at der aldrig gaar nogen Dag hen, uden at du har lært en eller anden nyttig Ting, og bliv ikke lig dem, som finde det under sin Værdighed, at Nogen belærer dem om, hvad der vilde være til stor Nytte for dem at vide“.

Nye Rednings-Apparater. En norsk Skibsbygmester har bygget en Redningsflaade, hvis Fortrin bestaar i, at den ikke kan synke, at den paa Grund af sin Glædighed ikke yder Vind og Sø Modstand, og at den kan flyde paa 5 til 6 Tommer Vand med en Besætning af 40 Mand.

Den indiske Memora, en Fisk, hvis

øverste Del af Hovedet er besat med Pigge og bevægelige Brustplader, kan ved Hjælp af disse suge sig fast til Gjenstande og benyttes derfor paa visse Steder som Jagtfisk. Kolumbus fandt, at Indbyggerne paa Kuba og Jamaika betjente sig af denne 2 til 3 Fod lange Fisk til at fange Havskildpadder, idet de befæstede en lang Snor af Palmebast til dens Hale og trak den op igjen tilligemed dens Bytte, naar den havde suget sig rigtig fast. Ved Hjælp af denne Fisk kunde de bringe centuertunge Skildpadder op af Dybet; ”thi den lod sig heller rive istrykker“, siger Kolumbus, ”end den gav Slip paa sin Fangst.“ Andre Reisende fortælle, at denne samme Methode er meget brugelig paa Afrikas Ostkyst ved Kap Natal og Mozambique saavel som paa Den Madagaskar. Folketammer, som ellers intet Samkvem have med hverandre, vise, at de ere bekendte med Memoraens Drifter og benytte sig derfor af disse til sin Tjeneste. Ved Hjælp af det ene Dyr forfølge og dræbe Menneskene andre, og det ikke blot i Luften og paa Landjorden, men de trænge med sin Jagtlist endog ned i Havets skjulte Dyb. Memoraen lever i Regelen kun i de tropiske Egne, men findes dog leilighedsvis saa langt op mod Nord som ved Labrador.

Indhold: Suger. (Fortsættelse.) — Den første Luftreise. — Ny-Englands første Kolonister og deres Kampe med Indianerne. — Reiseeventyr fra Moskitoysten. (Af en nordamerikansk Maler.) — Kong Sverre paa Vos. Et Høijskedsbillede fra Sagatiden. — Planternes Aandedræt. — Jernbanen under New York. — Blandinger—Nyt og Gammelt.